

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXI. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

2012. május-június

Nem tudod
az életedet
meghosszabbítani,
csak elmélyíteni
– Szentlélek által!

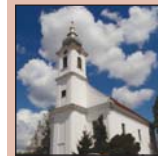
Angelus Silesius

Könyörgés a Szentlélekhez

Szentlélek! Fő jó! Szent neved
Borítsa lángba szívemet!
Tüzednek édes lángja fennen
Lobogjon vígan én felettem.
Ébresszen bennem szent kegyed
Szerelmes, élő, nagy hitel!
Világíts át, Te, drága Fény,
Nehogy sötétben haljak én.
Te szent árnyékod hűvösítsen,
Hogy idegen tűz ne hevítsen.
Szívemnek kertje élni fog,
Ha hull rá égi harmatod.
Fő Vigasz, várom jöttödet,
Csókold életre lelkemet.
Ajándékaid, mint a tenger,
S Nélküled koldus csak az ember.
Itt van szívemnek kelyhe, Te
Pünkösöd borával töltsd tele!
Add, ha parancsod megjelen,
Katonaként én megtegyem.
Te jó tanácsod hadd vezessen,
Különböztessen jól, helyesen.
Szent értelmeted ha adod:
Felismerem akaratom.
Arany folyam vagy, Bölcsesség,
Szerelmed csókja bennem ég,
És így a szívem tudja, érez:
Milyen jó vagy Te és mily édes.
Szemem mindig csak Rád tapad:
Igazság Lelke csak Te vagy!
Megígérted, jó Jézusom:
E vendéget én megkapom.
A szívem várja vágyva, halkan,
Őt várja ez az üres barlang.
Boldog lesz, majd ha áldva jó:
Örökre nálam marad Ő!

Fordította: Szénási Sándor

IX. Nagykunsági
konferencia
(11. oldal)

Kálvinnal
Horvátországban
(18. és 20. oldal)

A Szentlélek kora

KOR. Mikor? Életkor? Korszak?

Amikor azt halljuk, hogy a Szentlélek korát éljük, akkor arra a korszakra gondolunk, amelyben a Szentlélek jelen van és munkálkodik. De ha úgy tesszük fel a kérdést, hogy meghatározható-e a Szentlélek kora, akkor inkább arra gondolunk, hogy milyen idős lehet, van-e kezdete, születése?

Nos, így pünkösöd közeledtével nem lényegtelen keresni a választ mindkét értelemben a Szentlélek korára. A válaszok a szélsőségektől sem mentesek.

A világhálón – akár csak a magyar nyelvű válaszokat böngészve – ilyen bejegyzést is találunk: „A 21-ik században a Szentlélek korszaka köszönt be az emberiségre. Isten akaratára szerint az isz-

lám lesz az emberiség vallása, s a későbbiekben az iszlám alapján lesz megfogalmazva az igazi kereszténység, az iszlám alapján valósul meg az igazi Izrael, majd az idők végén a tökéletesen tisztá brahmanizmus”. Ez természetesen a Biblián tájékozódó keresztyén ember számára nem jelent „csalít” (mint a hálnak a horogra akasztott kukac), de akik a Bibliára hivatkoznak, már sokakat megtéveszthetnek akár a református hívek közül is.

Joachim a Fiore cisztercita apát például már a XIII. században a történelmet három részre osztotta fel: Ószövetség, az Atya korszaka, az Újszövetség, a Fiú korszaka, és az utolsó idő pedig a Szentlélek kora – amely szerinte 1260-ban fog elkezdődni –, de azóta számos tévelygő még sok más időpontot is megjelölt.

Ha nem is ebben a szélsőséges formában, de a keresztyénségen belül is sokan vallják és terjesztik, hogy most köszönt be a Szentlélek korszaka: „Jézus eljövételét közvetlenül megelőző egyháztörténeti periódusát a Jelenések könyve alapján »laodiceai kornak« nevezik számos teológus. Ennek az időszaknak egyik fő jellemzője, hogy a Szentlélek személye és tevékenysége minden addiginál erőteljesebben nyilvánul meg, ugyanakkor ez minden addiginál hevesebb vitákat vált ki Egyházon belül és kívül egyaránt”

– hangzik egy széles körben terjedő „bibliás” vélemény. És mi jellemzi a Szentlélek fokozott jelenlétét? „Főként a működését kísérő külső megnyilvánulások. Ezek közé tartozik a nyelvekzenszólás,

az Újszövetségben felsorolt kilenc karizma, valamint remegés, földreesés, természetfeletti örömmegnyilvánulások, nevetés, csodás gyógyulások” – folytatja a szerző.

A dátumokkal próbálkozó irányzatok a Biblián tájékozódó református ember számára eleve kudarcra vannak ítélve, mert Jézus Krisztus világosan beszélt mennybemenetele előtt az időpontokkal kapcsolatban: „Nem a ti dolgotok, hogy olyan időkről és alkalmakról tudjatok, amelyeket az Atya a maga hatalmába helyezett. Ellenben erő t kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,7-8). Erre a kijelentésre alapozva, s a pár nap múlva bekövetkezett pünkösdi események nyomán vélik sokan Joachim a

Fiorehez hasonlóan, hogy az Ószövetség, az Atya korszaka a teremtéstől Jézus születéséig tart. Az a 33 év, amíg Jézus a Földön járt, a Fiú korszaka, az első pünkösdde pedig a Szentlélek kora kezdődött meg. Megerősíteni látszik ezt a felosztást, hogy Jézus a búcsúbeszédeiben azt ígérte, hogy „*a Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek*” (Jn 14,26).

De helyes-e korszakokról beszélni? Van ennek valós bibliai alapja?

Véget ért-e az Atya korszaka Jézus földrejöttével? Nyilván nem. „*Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom*” – mondja Jézus (Jn 5,17). És ott lesz a mennyben is: „*Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből, hanem vallást teszek nevérol az én Atyám előtt és angyalai előtt*” (Jel 3,5). Az Atya kora a teremtés előtt kezdődött, és a mennyek országában sem ér véget.

Jézus Krisztus vajon azon az első karácsonyon született? Nem. Csak akkor öltött emberi testet. „*Bizony, bizony, mondom néktek, mielőtt Ábrahám lett volna: én vagyok*” – mondja a korabeli zsidó kételkedőknek (Jn 8,58). Sőt, „*Kezdetben volt az Ige... Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal*” – kezdi János az evangéliumát. Jézus Krisztus kora nem időszámításunkkal kezdődött, hanem öröktől fogva tart.

Hasonlóan, a Szentlélek is az időn kívül áll. A Szentléleknek sincs kora – sem életkora, sem korszaka. Már a teremtés hajnalán „*Isten Lelke lebegett a vizek fölött*”. Péter apostol pedig még pünkösd előtt mondja ezt tanítvány társainak, hogy „*Atyámfiak, férfiak! Be kellett teljesednie az Írásból annak, amit előre megmondott a Szentlélek Dávid szája által Júdásról, aki vezetője lett azoknak, akik elfogták Jézust*”... Dávid szája által! Majd ezer évvel pünkösd előtt!

A Szentháromság Istent nem lehet szétválasztani! Az Apostoli Hitvallásban vallunk mindháromról, s amikor a *Heidelbergi Káté* a 25. kérdésében rákérdez, hogy „*Mivel Isten lényegében csak egy, miért beszélsz háromról: Atyáról, Fiúról, Szentlélekről?*” – akkor rögtön meg is felel rá: „*Azért, mert Isten az ő igéjében úgy jelentette ki magát, hogy ez a három egymástól megkülönböztetett személy az egy, valóságos, örök Isten.*”

Ha egy, ha valóságos, ha örök, és ezt Igéjében tudtukra adta, elégedjünk meg ennyivel, és ne hagyjuk elcsábítani hamis tanításokkal a nyáját, „*amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett*”!

Dr. Viczián Miklós

Miért maradok az egyházban?

Heidelbergi vallomás

Az első pünkösdkor született meg az egyház – szoktuk mondani. És ez így is van. A Lélek kitöltése a Jeruzsálemben időzött kiválasztott népre, akik a maguk nyelvén hallották szólni a Szentlelket, Isten nagyságos dolgairól, amiket Ő tett a keresztre feszített és feltámasztott Úr Jézussal. Valóban olyan pillanat volt az, ami létrehozta az anyaszentegyházat. Mit jelent ma ehhez az anyaszentegyházhoz, Krisztus testéhez tartozni? Erről beszélgettem Dr. Michael Welker

heidelbergi református professzorral, egykori tanárossal, tudományos példaképemmel. A beszélgetés szerkesztett változatát adjuk most közre. Kérjük Kedves Olvasóinkat, fogalmazza meg a maguk és presbitertársaik számára a választ erre a kérdésre: Miért vagyok és maradok a református egyházban, gyülekezetemben? Fordítás: Dr. Békefy Lajos.

❶ **Miért maradok az egyházban?** Azért, mert a keresztyén egyház olyan közösség, amelyben mindenki és újjól az irgalom gyakorlására kötelezi el magát. Az irgalom nem kegyeskedő, jótékonykodó cselekedet, hanem elkötelezett odafordulás a hátrányt szenvedőkhöz, a gyengékhez, a diszkrimináció, a tisztességtelen és törvénytelen eszközöket válogatás nélkül felhasználó, gyakran nemtelen társadalmi harcok áldozataihoz. Nem érzem, hanem erkölcsi elkötelezettség ez. Jézus Krisztus példáját követve. Ma különösen is figyelni kell az irgalom és a jog viszonyára, hogy utóbbi ne veszítse teljesen szem elől az irgalom fontos szempontját.

❷ **Miért maradok az egyházban?** Mert itt az egyén méltóságának, emberszámba vételének hagyományos és új magatartásformái még megtalálhatóak. Jézus Krisztusban Isten megítélte a bűnt, de könyörült a bűnösön, az újjászületésben megújult emberi, azaz krisztusi méltóságot kapunk. Valójában Megváltónk méltóságából, a Fiúság rangjából kapunk kölcsönbe. Az egyház, a gyülekezet, az egyéni élet megalázott, elvett, vagy igazából soha meg nem élt „méltósága” helyreállításának, rehabilitálásának a helye az egyház.

❸ **Miért maradok az egyházban?** Azért, hogy így is átéljem és ápoljam a szentek közösségét, azt az egyetemes közösséget, amelyben a megértés, a megbékélés és a kölcsönös egymás segítése teremti meg a jó légkört. Ebben a közösségben mindenfajta előítéletnek, ellenségképnek, kegyességbe bújtatott kegyetlenségnek meg kell szűnnie. Annak színe előtt, Akiben nincs többé sem zsidó, sem görög, sem férfi, sem nő, hanem csak Isten gyermekei léteznek. Előtte.

❹ **Miért maradok az egyházban?** Azért, hogy a közösségeket, az egész világot és az emberiséget fenyegető veszélyek és bűnök

iránti fogékonyságunk el ne tompuljon, illetve ne forduljon át túlzásba. A kulturális és a pszichikai környezetszennyezés naponta átélte viharában, a közöny, a gyűlölet, a félelemkeltés és a lelki terror, meg a fizikai terror világában a szeretet és az irgalom ellenkultúrája csak közösen és egyházi/gyülekezeti közösségben ápolható, tartható fenn. A lobbierdekek, s a hatalmi moralizálás, üzleti materializmus sokszor visszatetsző megnyilvánulásai között, a technikai civilizáció és az üzlet bálványai, meg szolgálai között a lélek épségének, a gondolkodás normalitásának a megőrzése a lelki közösségnek, a gyülekezetnek fontos feladata.

❺ **Miért maradok az egyházban?** Azért, hogy megtaláljam az emberi élet ünnepi és ünnepélyes megélésének formáit és ezekben elmélyüljek. A pusztá design, a formákra, csomagolásra, reklámra figyelő világban, amelyiknek mozdítója a siker és a piaci nyereség, az emberi lélek nem nélkülözheti az ünnepi pillanatokot. Ezeknek vasárnapi, egyházi évünkben biztosított, az egyház keresztes, esketési, temetési szolgálataiban is megjelenő pillanataiban, eseményeiben méltósággal részesülhetünk. Így szerezhetjük meg az egyhangúan múlt időben a beteljesülés színes és feledhetetlen örömeit. A nemes ünneplés bensőséges kultúrájának ápolásában és fenntartásában fontos szerep hárul a gyülekezetek vezetőire, presbitereire és tagjaira.

❻ **Miért maradok az egyházban?** Mert ott a Krisztus testébe befogadott, lelki társakra talált, nem magányos, kitalált vagy önmagát kirekesztő élő tag lehetek, hanem ennek a testnek más tagjaival élő és őszinte kapcsolatban vagyok, s hiszem, hogy Isten elhívott népének – mégpedig testvéri közösségben a korábban éltekkel és az eljövendővel – megtartó erejét mások javára is fordíthatom.

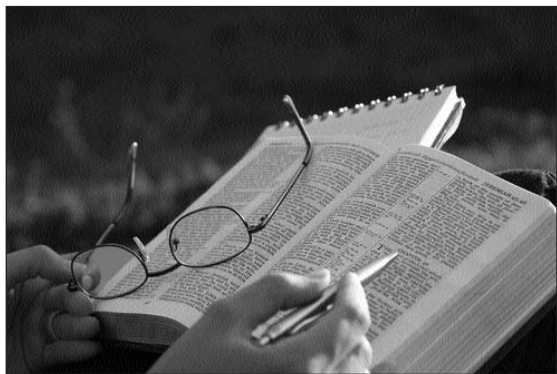
Azt olvastam a Bibliában... (4.)

...hogy „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre. Nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem, hogy fegyvert... hogy az embernek ellensége legyen az ő háznépe...” (Máté 10,32-42)

Nem ellenkezik Jézus Krisztus nyilatkozata az Ádvent idején sokszor hallott és jóleső prófétai szóval (Ézsaiás 9,2kk és 11,1kk versek), „Békesség fejedelme”? Miért mondja Jézus, hogy háborúságot hoz?

* * *

Az Úr nyilatkozata nem arról szól, hogy ő tudatos békebontónak – mai kifejezéssel egyfajta terrorista vezérnek – érkezett volna e világra. Ő a vele kapcsolatos prófétai Igék félreértése, félremagyarázása ellen szól. Augusztusz császár kora (ekkor született), de Tibériusz császár ideje is a „Pax Romana” – a római béke – korszaka a hivatalos állami öntelmezés szerint. A római központi hatalom

„pacifikálta” Nyugat-Ázsiát, Észak-Afrikát és Európa egy részét. Azaz: kemény fegyveres hatalommal tartotta féken az örökké lázongó tartományokat. (Közben persze pompás utakat épített, városokat alapított, színházakat emelt, Rómában ingyen kenyeret osztott az Egyiptomból zsákmányolt gabonából... A népnek más óhaja nem volt – s nem is lehetett –, mint „Cirkuszt és kenyeret”. Még Trajánusz császár is állítólag 10.000 cirkuszi játékot rendeztetett a Dáciában zsákmányolt Decebál mesés kincsének egy részéből... A lázongók viszont könnyen keresztfára, vagy éppen cirkuszi porondra kerültek vadállatok martalékául...)

A császárok még életükben istenné nyilvánították magukat.

Jézus követői a „keresztény” (christianus) gúnynevet kapták Antiochiában, mert komolyan vallották és éltek Uruk szavait, életpéldáját és kereszthalála, meg feltámadása által Isten adta polgárságot az Ő világában.

János evangéliuma ad kulcsot a helyzet megértéséhez. „A világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be őt” (1,5)

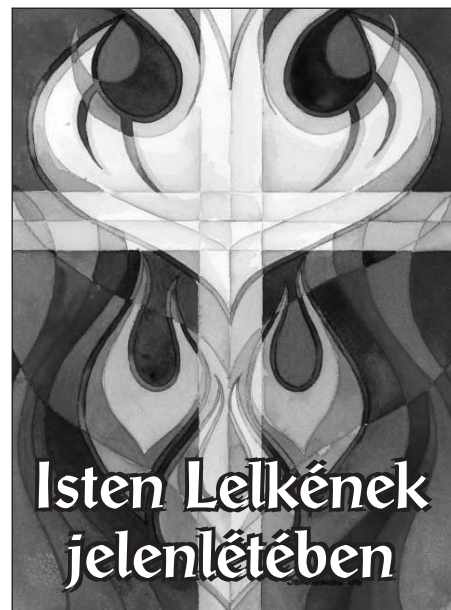
Ha egy családban valaki keresztényé lett, a család többi tagja gyakran szembekerült vele. (A kommunista diktatúra is éppen elég példát adott erre. Az üldözés karrierista családtagok révén már otthon elkezdődött. A feleség azt akarta, hogy gyermeke hittanoktatásban részesüljön, a férj nemhogy ellenezte, de adott esetben el is vált. Az „ártalmatlan” keresztység sokszor a munkahely elvesztésével járt... Templomi – istentiszteleti – esküvőt bojkottálta az állampárt-tag rokonság...)

Ne áltassa magát a Jézus Krisztushoz megtért, s követését komolyan vevő lélek, hogy ebből bármiféle világi „haszna” lenne. Nem lesz több pénze, nagyobb rangja. A világ nem viseli el a „világosságot”. Jézus jóelőre figyelmezteti követőit, háborúságot kell elviselni. Pál apostol viszont elismeri az ifjú Timóteus hitét: „Krisztus jó vitézének” nevezi.

Vajon miért dühöngött a XX. század második felében a kommunista feneked? Neki nem kellett szépen nevelt gyermek, nagy család (magzatelhajtás!). Sőt, még a munkahelyi tolvajlást is elnézte az övéinek... S még 2011-ben is a „mérvadó baloldali értelmiség” milyen támadást intézett az új alkotmány ellen akár a Himnusz idézése okán, akár mert kimondja az emberi élet védelmét a fogantatástól kezdve. (Japánban nem a megszületéstől, hanem a fogantatástól számítják az életkort!)

Ezért mondja az apostoli intelem: „Nem félelemnek lelkét adta az Úr, hanem erőnek, szeretetnek, józanságnak Lelkét” (2Tim 1,7).

Dr. P. V.

látó szemeket, belső látásokat kapunk. S ekkor a valóság minden álruhája, álarca lehullik. Egyszerre csak megpillantjuk a hihetetlen káoszt, ami már addig is körülött minket: az elpiskolt vízü folyókat, a természetlenné tett, kémiai szennyező anyagokkal megfertőzött földet és embereket.

Hirtelen megnyílnak füleink, s meghalljuk a tömegek, és testvéreink sóhajtozását, nyögését: azokét, akiket valamilyen hatalmi játék hallgatásra ítélt, meg azok tiltakozását, akik akkor is dolgoznak, amikor egységes mozgás-érzékkel kamerával és magas támfallal védik luxusmagányukat, és dologtalanságukat.

Isten Lelkének jelenlétében kezdjük érzékelni magunkban a köveket, amiket szívünk helyén hordozunk, s beleszédülünk marionettfigurás életünk ellentmondásaiba. Jöjj, Szentlélek Isten, jöjj! – énekeljük, imádkozzuk pünkösdkor. Zavarba ejtő kérdés, mert ha valóban megjön, akár lehetfinom érintéssel, egyszerre rájövünk: idegen földön járunk, ahol Pártfogó, Szószóló nélkül biztosan eltévedünk. Megtéveszt minket a kegyetlen konzum, a gazdagság hivalkodása, a reklámok rászédő tolokodása, a gyűlölet szilánkjai, a félrevezetettek félelme, a cinikusok bizalmatlansága. Hogy tudnánk hát mi itt, a Kárpát-medencében, s az EU-ban örömeinket énekelni? Csak annak a Léleknek az erejével és hatására, aki megelevenítette Ezékiel látomásában a kiszáradt csontokat is (Ez 37,4-6). Ez a Lélek ma is felkínálja nekünk gyümölcseit: a szeretetet, az örömet, a békességet, a türelmet, a szíveséget, a jóságot, a hűséget, a szelídséget, az önmegtartóztatást. Lehet ennél gazdagabb útravaló? De viszünk ebből magunkkal valamit? Vagy szakadt lélekkel, esetleg felajzott vadászösztrönnel, zsákmányra lesve téblábolunk? Fogadjuk el és adjunk tovább ezen a pünkösden legalább egyet a Lélek gyümölcseiből!

DRBL

*Ez a lapszámunk
a Magyarországi Református Egyház Zsinatának
hathatós anyagi támogatásával jelent meg.
A Magyar Református Presbiteri Szövetség
ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.*

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Épületkövek a holnap egyházához

A Magyar Presbiter 1947. évi nyári számában, mely ekkor már csak az Országos Református Presbiteri Szövetség körleveleként jelent meg, ezzel a címmel a konfirmandusokról és a konfirmációról olvashattak az akkori presbiterok.

Felelős szerkesztő és kiadóként a lap ekkor már csak egyedül Szabó Imre budapesti esperes nevét tüntette föl. A budapesti fasori egyház espereseként foglalta össze a témával kapcsolatos élményeit, meglátásait:

„25 esztendő óta minden tanfolyam végén megkértük a konfirmandusokat, hogy két kérdésre adjanak választ, teljes őszinteséggel. Az egyik kérdés ez volt: életem rövid története. A másik: mit nyertem a konfirmáció alatt. Mindig hoztunk szemelvényeket konfirmandusainknak ezekből a vallomásaiból. Már 25 esztendővel előbb 15-16 éves korra emeltük fel a konfirmandus korhatárt a 12. esztendőről. Céltudatosan a hitvalló egyháztagságra való készülést lebegett a szemünk előtt. Most, hogy zsinatunk az egyháztagság kérdésének tisztázását és rendezését a nyugati református egyházakban kialakult egyháztagsági előfeltételek biztosításával akarja rendezni, a konfirmációnak nemcsak az úrvacsorázó, hanem a teljes jogú egyháztagság megállapításánál is döntő jelentősége lesz. Óvakodunk attól, hogy a konfirmációt, mint egy harmadik sákramentumot jelentőségén túlmenően értékeljük, de a hitvalló egyháztagság műhelyévé kell tenni minden gyülekezetben, s minden más egyéb gyülekezeti munkaág elé kell helyeznünk. Nehéz volt a konfirmandusok összegyűjtése és együtt tartása, de éppen ezek a fokozott nehézségek, s azoknak legyőzése tette értékesebbé sok más esztendő konfirmációjánál ezt a mostanit. Az elmaradozók után egy-két presbiter mindig utána ment, és a szülőket is, és az elmaradozókat is intette, hívogatta. Olyan lesz a magyar református egyház holnapja, amilyen magas színvonalra a konfirmáció előkészítését fel tudja emelni.”

„A fasori egyházban mintegy 140 konfirmandus volt” – jelentette ki büszkén Szabó Imre. Majd a konfirmandusok vallomásaiból emelt ki néhány sort, melyekből most mi is idézünk néhányat:

„Eddig is jártam ugyan templomba, de unalmasnak, álmosítóknak találtam néha a prédikációt. De most vágyakozom hallani Isten Igéjét. És a Krisztus táplálni is fogja az én éhező lelkemet. Éppen ezért szüntelenül kérem Tőle Szentlelkét és bűnbocsánatát, s imádkozom Istenhez, hogy ne szalmaláng legyen a hitem, mely tavaly az evangélizáció alkalmával fellobbant bennem, de hamar el is hamvadt; örökké tartó, szent hitet akarok.”

IV. osztályos polgári iskolai tanuló, leány

„Ne tessék haragudni, hogy nem tudtam magam jól kifejezni, de bízom Istenben, hogy meg fog segíteni, és egypár év múlva határozottan ki fogom fejezni magam, és meg tudom magyarázni Isten Igéjét azoknak az embereknek, akik még nem értik azt. Kérem, hogy jövőre az öcsémet is így tanítsa, mert akkor biztos, hogy jó keresztyén ember lesz. Elnézését kérem azért is, hogy az Isten házában helytelenül viselkedtem.”

IV. osztályos polgári iskolai tanuló, fiú

„Vasárnapi iskolába jártam, mikor hit költözött a szívembe. Ez a hit azonban a gyermeknek a hite volt. Azóta megváltozott ez a hit bennem, megerősödött, felnőtt, mint ahogy nőtem én is. A konfirmáció előkészítés alatt erősödött meg a hitem. Azelőtt Jézust, mint az

áldott orvost ismertem, de nem érttem bűneimért való áldozatának nagyságát. Itt, a hat hónap alatt sok olyan részt értettem meg a Bibliából, amelyről azelőtt halvány fogalmaim sem voltak.”

VI. osztályos gimnáziumi tanuló, leány

„Amit valóban a konfirmáción nyertem, azt meg tudom mondani három szóban, ez a három szó azonban nagyon sokat jelent. E három szó így hangzik: »miattam, helyettem, érettem.«”

VI. osztályos gimnáziumi tanuló, fiú

Az egyik kis vallomástevő említést tesz az „Áldott Orvosról”. Úgy hiszem, ez sok olvasóban felidézi még ma is az 1921-ben kiadott – Baltazár Dezső püspök, az Országos Református Lelkészegyesület (1907) és az ORPSz (1926) alapító elnöke által szerkesztett – Énekeskönyvben a 287. dicséretként fölvetett, Az áldott orvos közeleg kezdetű éneket, mely végül kimaradt az új (1948), ma is használatban lévő énekeskönyvünkből. Ezért, gondolom, szívesen veszik, legalábbis idősebb olvasóink, ha itt most felelevenítjük.

1. Az ál - dott or - vos kö - ze - leg,
Sza - va szí - vünk eny - hí - ti meg,
A drá - ga fő - pap: Jé - zus;
E - gyet - len üd - vünk: Jé - zus.
Halld, mint zeng az é - gi kar
E - des vissz - hang - ja - i - vall!
Szí - vem - ben is zeng e dal:
Jé - zus, Jé - zus, Jé - zus!

- Ki minden vétket megbocsát / S bűnünk eltörlő: Jézus.
Megnyitja a menny kapuját / S vezérel minket Jézus. Refr.
- Kiszenvedt Bárány, tisztelet / S dicséret néked, Jézus!
Te vagy a legfőbb szeretet, / Csak érted égek, Jézus. Refr.
- Elmúlik minden fájdalom / E drága névtől: Jézus!
Édes örömmel hallgatom / A te nevedet, Jézus! Refr.
- Testvéreim, ó, jöjjetek, / Áldjuk e nevet: Jézus!
Dicsérve énekeljete: / Megváltó, drága Jézus! Refr.
- Ti gyermekek, kicsik, nagyok, / A tietek is Jézus.
Csak az Ó útján járjatok, / És veletek lesz Jézus. Refr.
- S ha egykor égbe térhetünk, / Előttünk lesz majd Jézus.
Trónjánál zendül énekünk / E drága névtől: Jézus! Refr.

Dallamát John Hart Stockton (1813–1877) amerikai metodista lelkész szerezte (1869). Szövegét William Hunter (1811–1877) ír származású amerikai metodista lelkész írta (1859). A refrén szövege Richard Kempenfelt (1718–1782) angol ellentengernagytól származik (1777). Szász Béla szemerjai (1840–1898), kolozsvári egyetemi tanár fordítása, ki több más, közismert dicséretet fordított le, mint például a „Fel barátim, drága Jézus zászlaja alatt” kezdetű. Az eredeti angol szöveg kezdősora: „The great Physician now is near”.

Dr. Kis Domokos Dániel

*A presbiter munkamezeje (10.)***Szeretetszolgálat**

„Megint beszélünk, s csak beszélünk,
A nyelv mozog, s a kéz pihen:
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.”
(Petőfi Sándor)

Diakóniának is nevezik. Mindenütt arról panaszkodnak, hogy egyik ember nem törődik a másikkal. Annyira nem, hogy előfordult nem egyszer, hogy valaki holtan feküdt otthonában egy hónap óta. Cukorbeteg ájult el az utcán. Az emberek kikerülnek azzal, hogy részeg. A keresztyénség egyik lényeges ismertetőjele a koinonia, azaz a közösség. S ez nem eszme, hanem hétköznapi kézzelfogható valóság. Ámde aki nem mondja – éneklí – „Krisztusnak kegyelme elég nekem”, az csak annak hangoztatására hajlamos: „Kaparj, kurta, majd neked is lesz”...

Fél évszázadon át azt „oktatták” az iskolában – s minden szinten hirdették –, hogy „nincs Isten”. Már 3000 évvel ezelőtt azt mondta az ilyen emberre a zsoldos „Bolond”. Ugyanis a következő lépés az, hogy „kívülem nincs ember”. Isten ismerete tanít meg az özvegyek, árvák, hontalanok, betegek, vagy más bajban szynlődők felismerésére és segítésére. Amióta Jézus Krisztus itt járt e világban, emberségem mértéke a szeretetszolgálathoz való viszonyom.

Félreértés lenne az, ha a szeretetszolgálatot csak valamilyen intézményes tevékenységre szűkíteném le. (Vannak esetek, melyeket csak intézményi keretek között lehet megoldani.) Ám először önmagamat kell felajánlanom Isten és a felebarát szolgálatára. Ezt tette az ősgyülekezet. Rendkívüli esetekre pedig hét diakónust állított. Ők a közösség nevében végezték a rászorulókat segítését. Ezt a szol-

gálatot támogatták a közösség tagjai. Annás és Szafira megbuktak e szolgálatban. Vétjük a Szentlélek elleni bűnnek bizonyult.

A szeretetszolgálat igen szerteágazó volt a keresztyénség első pillanataitól fogva. Iskolákat alapítottak, ispotályokat létesítettek, rabokat váltottak ki fogságból, elzüllött fiatalokat, lányokat vezettek vissza tiszta életre. Szeretetszolgálat volt az is, amikor Erdélyből, Alföldről nyugati egyetemekre peregrináló diákokat (3-4 hónap gyalogút!) dunántúli gyülekezetek szervezeten befogadtak, megpihentettek, táplálékkal elláttak. (Ők lettek utóbb a magyar értelmiség színe-java!)

Hála Istennek mai példákban sincs hiány. Egyik helyen a presbitérium megszervezte egy combnyaktörést szenvedett magányos gyülekezeti tag kukoricájának begyűjtését, hízójának etetését. Mások az udvarhelyszéki árvíz alkalmával 48 óra múlva már helyszínen voltak a segéllyel. Tudunk olyan egyházközösségről, ahol a nagymama nélküli csecsemőre szívélyesen vigyáznak addig, amíg édesanyja ügyeit intézi.

Kálvin János genfi presbitériuma nemcsak felügyeleti célból látogatta rendszeresen – évenként, félévenként – a családokat, de szociális felmérés érdekében is. A presbiterok mellett hamarosan megjelentek a diakónusok. S amikor Genf államában nagy volt a munkanélküliség, Kálvin Párizsból hozatott órasmestert, hogy tanítsa meg a genfieket órákészítésre. (Azóta a genfi óra világhírre tett szert, s a legdrágábbak közé tartozik...)

Tehát minden egyházközösség presbitériuma tartsa szemét gyülekezetén. Ahol gond van, próbáljon segítséget nyújtani ezek megoldásához. S ehhez kérje az egyházközösség tagjainak a segítségét. A szeretetszolgálat: közügy.

-p-s

Az ember számára az a nagy szerencsétlenség, ha nincs együtt azzal, aki nélkül nem létezhet.

Augustinus: De Trin. XIV/12/16

Augustinus egészen a kezdetig megy vissza. Az ember származásáig. Megfogalmazásával nyomatékosítva újra hangsúlyossá teszi, hogy az ember Isten teremtménye, s bármennyire is szeretné tudatából kitörölni teremtményi mivoltát, létezésének egyetlen oka és megmásíthatatlan föltétele belőle forrászik. Ha az ember szemléletében e tekintetben – akár tudatosan, akár anélkül – negatív változás áll be, illetve gondolkodásában nem tér meg, mindenképp saját magával, azaz létével kerül ellentmondásba, melyben a biológiai lény, mint információhordozó, és az önazonosító tudat, mint

információ, s egyben annak földolgozója, kettéválí. Ez a kettéválás, illetve hasadás azonban expandálódik, s az ember Istenről történő leválását váltja ki. Persze objektíve a lét szintjén éppen a teremtettség okán nem történhet meg, a spirituális tudati jeladás azonban megszűnik, ezáltal viszont éppen kezdő és végpontját veszíti el, vagyis az élet nem tudja betölteni eredeti rendeltetését. Ez a kezdő és végpont a születés és az üdvösség. Igen, üdvösség és nem halál, mert a halál a sejt-időre terjed ki, sőt, végül nem is beszélhetünk, mivel a vég a végtelenbe torkollik. Tehát születés, mint fölülről kapott ajándék, és üdvösség, amely a mennyben tölthető örökkévalóságot tárja föl em-

Propó

pirikus módon. A kezdet és a vég, mint kifejtlet ezért maga az örökkévaló Isten. Nos, ha az ember nincs együtt teremtő Istenével, azaz élete külső létté válik, elsorvad, miként a szimbiózisra kényszerülő szervezetek szétválás után. A magát önállósító, a szabadság mámorában élő ember így válik önmaga tragédiájának hordozójává. Elhíti önmagával – mert azt akarja hinni, miközben a hitet teljes mértékben elveti – hogy képes mindarra, ami őt boldoggá teszi. Sikeresnek vallja magát, persze vitathatatlan, hogy vannak részeredmények még akkor is, ha a teljes megoldó képlet nincs birtokában. Csupán a kétszer kettő logikájával tájékozódik, miközben létének valódi szükségletét nem látja, s az itt és most birtoklási vágy kiszolgáltatottjává válik. Kell-e ennél nagyobb szerencsétlenség? Erre mondja a Biblia: *az a neved, hogy élsz, pedig haltott vagy* (Jel 3,1b).

Apostagi Zoltán

300 éve született

Bod Péter hagyatéka

Háromszáz évvel ezelőtt – 1712-ben – született a háromszéki Felsőcsernátonban az erdélyi és magyarországi reformátusság e nagy szeleme. Munkássága híján csonka lenne a magyar kultúra. Megbecsülte és számontartotta örökségét – a nyomtatott magyar könyvet –, s a reformáció kincseit, s emberfeletti erőfeszítéssel, embertpróbáló időkben reánk hagyta. Első életrajzírója – gróf Mikó Imre (Erdély Széchenyije!) – 56 művét tartja számon. Ez éppen eggyel kevesebb, mint éveinek száma. 1769-ben Erdély püspöke lett volna. Ám Mária Terézia hivatalnokai „megnótázták”. Fel ségértésért akár halálos ítéletet is kaphatott volna. A „nóta” – az idézés – azonban halála után 4 nappal érkezett. Vérmérgezés következtében (szőlőmunka közben szerezte) sem püspök, sem mártír nem lett belőle. „Csupán” hitünk és kultúránk hőse.

Bod Péter: Szent Hilárus – 1768

(részletek)

6. Az isteni dolgokban mi szokott megártani az embernek?

A nap fényességét, ha reá függesztett szemekkel nézed, nem megvilágosodol, hanem megvakulsz. Az isteni véghetlenséget ha nyugtalanul vizsgálod, belemerülsz, beléhalsz.

24. Mire való a templomok tetején a kakas?

Hogy midőn látják a bűnösök, emlékezzenek meg arról, hogy a kakasszóra a Krisztust megtagadó Péter megtért; ők is térjenek meg, s kegyelmet nyernek.

50. Min áll a világ?

A bölcsék azt mondják, hogy három dolog tartja a világot; az isteni tiszteletnek gyakorlása, a törvénynek kiszolgáltatása, a jótéteménynek adakozása.

88. Ki a nagy szívű ember?

Aki a bosszúságtételt elhallgatja, a szidalmazásokra pedig sem füle, sem nyelve nincsen.

217. Hogy szül a reménység?

Az aszony férfi nélkül nem szül, a reménység sem munka nélkül.

302. Ki a boldogtalan ember?

1. Aki mit tud, másnak nem taníthatja.
2. Aki amit tanít, maga nem cselekszi.
3. Aki amit nem tud, mástól nem kérdi.

352. Micsodás az irigy ember?

Mint a jászolban fekvő eb, mely a szénát maga meg nem eszi, nem is eheti, s az ökröknek sem engedí, hogy vele éljenek.

Élete utolsó húsz évét Erdély egyik legjelentősebb eklézsiájában töltötte. Ez Magyarigen (Nagyenyed közelében). Már templomkert sírjában nyugodott, amikor a Hóra és Kloska-féle lázadás gyülekezetének majd felét kiirtotta. 1849 januárjában pedig Axente Sever és Avram Janku mócai ismét nagy vérfürdőt rendeztek Magyarigenben és annak távolabbi környékén. A falu hatalmas és csodálatos templomát akármelyik magyarországi eklézsia megirigyelhetné. Lélekszáma azonban nem haladja meg ma a 10, azaz tíz főt. Ennek fele a mai lelkipásztor: *Gudor Botond* családja.

2004. május 1-jén 45 kőbányai református igyekezett Nagyenyedre a másnapi gyászmegelekezésre. (Akkor is 300. évforduló volt. A habsburg Rabutin tábornok és Tige ezredes 1704 virágvasárnapján pusztította el Nagyenyed lakóit és házait.) Utazásunk napján lett Magyarország az EU tagjává. Ám a kőbányaiak nem a nyugati, hanem a keleti Strassburgba igyekeztek. (Ez Nagyenyed szász neve.) A megelekezés délutánján Magyarigenbe zárandokolt a késő utókor. A csodálatos templom várfallal kerített kertjében Bod Péter sírja várta az érkezőket és Gudor Botond mai utód köszöntötte őket.

Milyen mozgalmas – és tartalmas – volt ez a viszonylag rövid élet (1712–1769)! Édesapját gyermekként veszítette el. A nagyenyedi kollégium nevelte fel. Gróf Árva Bethlen Kata nagyasszony figyelmébe ajánlották a tehetséges ifjút. Ő biztosította azt, hogy 3 éven át a hollandiai Leyden egyetemén tanulhasson teológiát, jogtudományt, keleti nyelveket. Hazatérte után a kicsiny Olthévíz lelkipásztora lett. Innen került 1749-ben Magyarigenbe, s maradt ott halálában.

Hagyatékának első tétele: *a legnehezebb feltételek között is hittel megalapozott bizalommal kell Isten tenyerén tudni magunkat!*

Sorscsapások közepette is teljesíteniünk kell küldetésünket! – Ez a második tétel. – Első feleségét három évi házasság után temette el. A második nyolc gyermekkel hagyta özvegyen. Ám neki magának hat gyermeke koporsója mellett kellett megállania. (Három napon belül kettőt veszített el...) Mindezt tudva, ámulni kell hatalmas lelkipásztori és írói tevékenységét. (Annál is inkább, mert a protesztánsellenes könyvkiadási tilalom miatt művei egy részének ál-helyszín megjelölésével kellett megjelennie.)

Hagyatékának harmadik tétele 56 írásműve. Közülük a legfontosabbak és ma is időszerűek: 1746-ban jelent meg „A Szentírás értelmére vezérlő magyar Lexikon”. Korának alapvető műve. Ezt követte 1748-ban (tehát

még a kicsiny Olthévizen) „A Szent Bibliának históriája”. Ennek köszönhetjük azt, hogy ma tudunk minden magyar nyelvű kiadványról! Beleértve a nagy klasszikusokat is. 496 oldalas egyháztörténete a svájci Bazelben jelent meg: „Az Isten vitézkedő anyaszentegyházának rövid históriája” (1760). Ugyanezen évben jelent meg a 684 példázatot és bölcsességet felsorakoztató műve, a „Szent Hilárus”. (Ezért jelentették fel a bécsi hatóságnál! (A következő évben az ünnepeket magyarázó „Szent Heokrates” látott napvilágot. Ezt követte a 24 erdélyi püspök életrajza „Smyrnai Szent Polykarpus” címen. Legjelentősebb műve – ha egyáltalán lehet rangsorolni (?)... – a „Magyar Athenas”. Hatalmas levelezés és könyvtárkutatás előzte ezt meg. 528 nevesített és 62 anonim magyar író életét, műveit ismerteti. Közülük egy sereg azóta elveszett.

Ironikus – jóságosan megértő – szelleme példaadó. Nem tesz különbséget sem ellenség-gel, sem más nyelven beszélővel. A lényeg az, hogy az illető „Hungarus”. Mai nyelven: Kárpát-medencei. Ismerteti az uralkodókat, az eretnekek ellen uszító váradi címzetes püspököt, Bársony Györgyöt. Ugyanolyan hangnemben, mint Szenci Molnár Albertet. A veszprémi r.k. Padányi Bíró Mártont (aki négy református egyházmegyét semmisített meg és püspöküket bebörtönözte) ugyanúgy, mint Gyöngyösi Árva Pál kassai prédikátort, akit az egri r.k. püspök halálra ítéltetett – ám „kegyelemből” száműzték az országból, s frankfurti professzor lett.

A „Magyar Athenas” előszavát így fejezi be, s ez legfőbb hagyatéka: „Valamiképpen a hazának ártani nem szabad, azonképpen annak nem használni, mikor lehetne, NAGY VÉTEK.”

Sírja felett elénekeltük a 90. zsoltárt. Vele együtt mindazon tízezrek emlékére, „kiket kiírtott az idő gazul” (Jékely Zoltán: – a közele – „A marosszentimrei templomban” c. verséből).

Dr. Papp Vilmos

NYITOTT SZEMMEL

Bomló házasságok II.

Előző cikkemet azzal fejeztem be, hogy a mai emberek vállalkozásszerűen kötnek házasságot (...vagy sikerül, vagy nem). Hozzá kell tennem azonban, hogy ez nem egyformán áll mindenkire. Sokan – szerelem lázától fűtve – pillanatnyilag meg vannak győződve arról, hogy holtomiglan-holtáiglan tart szerelmük. Elhiszik, hogy létezik „örök szerelem”, s az övék „természetesen” ilyen... Ezzel szemben a statisztikák más mutatnak; egyértelműen bizonyítják a „nagy szerelmek” véges élettartamát!

Dehát csoda, hogy számosan ilyen naiv hitben vannak? Nem csoda, hiszen a fiatalok eszmélésüktől kezdve azt hallják, olvassák, filmen látják, hogy a Szerelem csodatevő erő, mely mindent legyőz, s a házasság, ill. minden párkapcsolat eszményi alapja!

A szerelem piedesztálra emelése, istenítéssel azzal kezdődött (Európában és Amerikában), hogy a korábban jellemző érdek-házasságokkal állították szembe, mint al-

ternatívát. A fiatalabb nemzedékek számára nyilván a szerelmi házasság vált kívánatosabbá – annál inkább, mert a régi típusú érdekházasságokat felmenőik tervezték számukra. Azóta úgy folytatódott a dolog, hogy a párválasztásnál a szerelem minden más szempontot (egymást kiegészítő természet, egyetértés alapvető célokot illetően) kiszorított; a házasság egyedüli és kizárólagos alapjának fogadta el a közvélemény a szerelmet. Még elkötelezetten keresztyén fiatalok is sokan úgy kötnek házasságot, hogy meg sem vizsgálják, vajon Isten Lelke vezeti-e őket a párválasztásban?!... Ezért kötnek sokan hitelennel házasságot...

Ne értsen félre az olvasó! Nem az a baj, hogy szeretik egymást (sőt, a másik hibáit is elhordozó szeretetre nagy szükség van), hanem az, hogy kizárólag múlékony érzelmi fellángolásra, azaz homokra építik azt a kapcsolatot, amelynek életük fogytáig kellene kitartani! Csalódásra mindig bőven van ok, hiszen a párok lakva ismerik meg

egymást a közmondás szerint is. Ezzel egy időben ha megtetszik valaki más, s kibontakozik az új szerelem – egy-kettőre válnak is...

Hát persze, persze; csalódás, meg új szerelmi fellángolás régebben is volt, nem is ritkán. Csakhogy tudtak a vállalt kötelezettségükről, emlékeztek fogadalmukra – s ha netán nem emlékeztek volna, környezetük, a társadalom emlékeztette őket rá! Nem volt még elsőbbsége a szerelemnek, meg a „boldogsághoz való jog”-nak...

Kikívánkozik belőlem egy kapcsolódó személyes élmény. Pár éve feleségemmel egy nyaralóhelyen ismerőssel találkoztunk; egy régi kolléganőmmel, akit évtizede nem láttam. Ő sem volt egyedül, s be is mutatta a vele lévő férfit: a férjem. Ez azért volt számomra meglepő, mert annakidején ismertem az (akkori) férjét. A (most már hajdani) férj rokonszenes fiatalember volt, aki elkísérte feleségét szakmai rendezvényeinkre, s úgy látszott, szeretik egymást... A hölgy látta rajtam a meglepetést, s megmagyarázta a helyzetet: „lecseréltem a Jóskát”. Hát ennyi! Jóskát – aki különben templomba is elvitte feleségét, megesküdtött vele – „lecserélték”...

Kövespataki László
(Folyt.)

„Mit kell tudni a szolgálatról?” Vásárosnamény

Április 14-én Vásárosnaményban, presbiteri konferencián találkoztak a Szabolcs-Beregi Egyházmegye régi és új presbiteri, hogy igehirdetéseket és előadásokat hallgassanak meg a presbiteri szolgálatokról. Nyitó áhítatában dr. Pótor Imre helyi lelkipásztor a Csel. 20,17-38 alapján szólt az egybegyűlt 108 presbiterhez. Kiemelte a 32. verset: „*Most pedig az Istennek és kegyelme igéjének ajánlak titeket, aki felépíthet benneteket és örökséget adhat nektek a szentek között*”, figyelmeztetve, hogy használhatókká legyünk és betöltsük küldetésünket. Hangsúlyozta, hogy a presbitereknek közösségre kell jutniuk.

Ezt dr. Bodnár Ákos volt főgondnoknak, Szövetségünk elnökségi tagjának a megnyitója követte, majd dr. Viczián Miklós missziói titkárunk előadása következett „*Mit kell tudniuk az új és régi presbitereknek a presbiteri szolgálatról?*” címmel. Bevezetőül idézte a Szövetség missziói munkatervének négy sarokpontját: az új presbiterek felé végzendő szolgálat, a gyülekezeten kívül élő, passzív reformátusok növekvő száma, a cigány lakosság növekvő részaránya országunkban és a vidéki fiatalok kiválása és nagyvárosba költözése, akiknek felkutatása és gyülekezetbe hívása fontos feladat. Ezt követően párhuzamot vont az Efészusban Pál idejében élő hívők és a mai református közösségek helyzete között. Felhívta a figyelmet arra, hogy a jövő évben bevezetendő kötelező hit- és erkölcsstan oktatás feladata lesz református önazonosságunk elmélyítése olyan társadalmi környezetben,

ahol a szekták és más világvallások erős terjeszkedése figyelhető meg.

A szünet előtt a konferencia megtanult egy pünkösdi éneket: „Lélek fuvalma jöjj...”. Szünet után dr. Judák Endre presbiterképzési titkár vetített képekkel kísért előadásában ismertette az eddig megjelent Presbiteri Füzetek tartalmát és ajánlott használati módját, majd hangsúlyozta, hogy a presbitériumok közösséggé válásának feltétele, hogy nyitottá legyünk egymás felé. Erre nem szabad sajnálni az időt. Református identitásunk erősítéséhez úgy járulhatunk hozzá, ha a Ján 3,16-ba magunkat be tudjuk helyettesíteni: „Mert úgy szeretett Isten engem, hogy egyedül

„Mit kell tudni a szolgálatról?”

Fiát adta...”. Szenteljük meg a vasárnapot, naponta olvassuk a Szentírást, legyen ima-közösségünk a családban, a gyülekezetben, legyünk készek a bizonyágtételre és látogassuk meg református testvéreinket.

Az elnökség tagjait elkísérte Vásárosnaményba Tokodi Attila hévízgyörki gondnok, aki 40 évig élt ebben a városban és köszöntötte a konferenciát. Szintén köszöntött bennünket dr. Imre Sándor egyházkerületi főgondnok, értékes gondolatokkal egészítve ki az előadásokat.

Harmadik előadásként dr. Szilágyi Sándor tartott rövid vetített képes ismertetőt a Szövetség céljairól, eszközeiről és szervezetéről, hívogatta minden kedves presbitert, aki még nem tagja Szövetségünknek, hogy csatlakozzék munkánkhoz.

Nagytisztelutú Csegei István, az egyházmegye esperese záró áhítatát a Róma 6,17-18 alapján tartotta. Felhívta a presbitereket, hogy bizalommal forduljanak Urunkhoz, ha szolgálatunk végzéséhez erőre van szükségünk. Legyünk az Úr céljainak megvalósító munkatársai. Közös kincseinket, értékeinket adjuk tovább másoknak is. Áldásával, énekekkel, majd a Himnusz eléneklésével zárult a konferencia.

A vásárosnaményi gyülekezet asszonyai gazdag szendvics-ebéddel és üdítőkkel látták vendégül a megjelenteket.

SzS

Szélcsend

Ó ez a csend, e Szél-csend, némaság!
Nem hallani a megtérők szavát,
az újszülöttek hálaénekét.
Kérés, könyörgés nem volt még elég?
Mióta szól már mindenütt Igéd,
s áldás-esőre nem nyílik az ég.

Hatalmas Isten, Megváltó Urunk,
szánj meg, segíts meg, mert elárvulunk!
Rút bűneinkkel roskadunk Eléd,
mert életünkben annyi kár, szemét!
Orcánkra égtek szennyek, tegnapok...
Adj újra nekünk bűnbocsánatot!
Hitünk kicsiny bár, hálánk is kevés,
de kérve kérünk áldást, ébredést.
És várjuk, hogy majd kél, hogy újra kél,
a Szél, a Szél, a bibliai Szél!

Füle Lajos

Héthatáros kiskör Szákszend

A szákszendi református gyülekezet három éve épült barátságos gyülekezeti háza kitért ajtókkal fogadta a Héthatáros gyülekezeti kiskör presbitereit az idei évad harmadik presbiterképzési alkalmán. A gyakorlathoz híven mindig más helyszínen rendezzük a képzési sorozatot. Ez alkalommal 40 fő érdeklődő érkezett a környék hat gyülekezetéből.

A nyitó áhítaton Sugár Tamás, nagyigmándi lelkipásztor a Római levél 4. fejezetének 9-12 versei alapján hirdette Isten Igéjét. Az alapvető kérdés, mely szerint a hit vagy a cselekedetek alapján igazulhatunk meg, ma is aktuális. A mai presbiternek ezzel nagyon is tisztában kell lenni. Le kell számolni azzal a felfogással, mely szerint elég hinni és akkor minden rendben van.

Emlékeztetett Jakab apostol levelében szereplő kijelentésre: „Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedetek nélkül.”

A saját személyes hit mellett meg kell jelennie a cselekedeteknek is. Hangsúlyozta, hogy a gyülekezeteinkbe újonnan betérőket ne előítéletekkel fogadjuk.

Az Anyaországtól elszakított egyházrészekkel való ismerkedést az erdélyi és királyhágó-melléki egyházkerületekkel folytattuk. Ebben Sugárné Damó Márta lelkipásztor volt segítségünkre, aki az Erdélyi Egyházkerület szülőtte. Megismerkedhettünk a történelmi tényekkel, a reformáció térhódításával. A statisztikai adatok sora mellett sok személyes élményt is hallhattunk. Részletesen szólt a rendszerváltás utáni időkről, mely-

ben szomorú tény, hogy az egykor elvett egyházi ingatlanok sorsa még mindig nem rendeződött. Sajnos nagy a kivándorlás ezekről a területekről. Az emberek már nem úgy tartják hitüket, mint a diktatúra éveiben. A politikai szabadság nem hozta meg azt a hitbéli ébredést, amelyre joggal lehetett számítani.

Érdekességként emelte ki, hogy azon a vidéken kötelezően elvárják a lelkészeket a családlátogatásokat. Talán ez egy döntő momentum lehet a gyülekezetépítésben. Megemlítette, hogy a hittanoktatás a tanrend része, mi még ennek szervezése előtt állunk.

A következő előadó *Gerecsei Zsolt* volt, aki a Dunántúli Református Egyházkerület jogilag történt 400 éves megalapításáról tartott előadást. Előadásában az 1612 előtti száz évről is beszélt, hiszen a reformáció már az 1530-as évektől jelen volt ezen a vidéken. Az úgynevezett közös időszak történéseiből is felvillantott néhányat.

A Körömdi Zsinaton, 1612. június 19-én megválasztották Patai Istvánt püspöknek, ő egyértelműen a kálvini vonalat képviselte és innen már nem volt kérdés, hogy a két irányzat a Dunántúlon is szétvált egymástól.

Juhász Róbert császári lelképásztor érdekes, egyedi stílusú előadásával segített bennünket, melynek címe is nagyon gyakorlati volt: „Hogyan olvassuk a Bibliát?”

Előadásában kihangsúlyozta, ez az a KÖNYV, amelynek lelke van! Három fogalom a kíváncsiság, a tisztelet, a szükségesség az, ami vezéreljen, miközben a Bibliát a kezünkbe fogjuk. Az ember üdvösségének eléréséhez elengedhetetlen a Biblia rendszeres, naponkénti olvasása. Kell-e olvasni naponként a Bibliát? Egy kijelentéssel és egy kérdéssel válaszolt rá! A lelkészeknek mindenképpen! És a gondnokoknak, presbitereknek? – hangzott a kérdés. A hallgatóság mondta ki a választ. Igen, nekünk is naponta kell olvasni a Bibliát.

Jó tanácsokkal is ellátott bennünket, egy kicsit fordítva közelítve a dologhoz. Hogyan ne olvassuk a Bibliát?

Ha kezdők vagyunk, semmiképpen se a régi fordításokkal ismerkedjünk. Ne akarjuk az elejétől a végéig, regényszerűen olvasni. Ne lexikonnak tekintjük. A Biblia iránytű azon a hánykolódó tengeren, melyen mindannyian evezünk. Ez az iránytű mindig az egyetlen biztos pont felé vezet bennünket.

Az előadások után kérdésfeltevés most nem volt, talán azért is, mert ezen az estén nagyon is egyértelmű dolgokról hallottunk.

A házigazdák süteménnyel és innivalóval kínálták a résztvevőket, így azután még mintegy másfél óráig jó hangulatban beszélgettünk, együtt voltunk.

Bogáth István

Amikor a szél fúj...

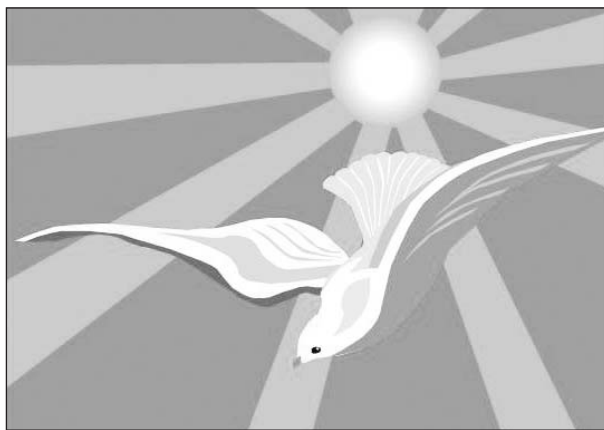
– részlet a könyvből –

Ezt a ritka, isteni akarat szerint működő „széljárást” lelki ébredésnek nevezzük. Ébredésen a bűn álmából való felébredést, új életre való születést, megelevenedést értjük. Ekkor valaki a „világosság fiává” születik. Ahogyan az Ige mondja: „Ébredj fel, aki aluszol, támadj fel a halálból és felragyog neked a Krisztus” (Ef 2,5).

Ugyanezt az utat járja meg minden újjászületett és megtért ember. Az ébredés története azoknak a története, akik ugyanazon körülmények között és azon egy időben halották meg a zúgó szél, a Lélek kürtzengését, amely a lelki halál állapotából felriasztotta és új életre hívta el őket. Ugyanarra az ébresztő szóra tízek, százak és ezrek ébrednek fel egyidejűleg a „sebesen zúgó szél zendülésére” (ApCsel 2,2). A Szentlélek szétáradó ereje fényt, világosságot áraszt a tömegek szívébe. (Mintha az $E = M \times C^2$ törvénye valósulna meg lelkiképpen.)

Valóságá válik Ezékiel próféciája: „a hirdetett Isteni szó erejére a fehérre száradt emberi csontok megelevenednek, lélek szállt beléjük, életre keltek és talpra álltak, igen-igen nagy sereg lett” (Ez 37,10). (J.W. van Zeil. Ford. dr. Czákó J.)

Ébredésen olyan tömeges testi-lelki megmozdulást értünk, amelyben szinte váratlanul Isten Lelkének és Igéjének hatalmas befolyása alatt tömegesen fordulnak az emberek Isten felé. Ami korábban valószínűtlennek tűnt, vagy értelmetlen, elvont fogalom volt, a Lélek megelevenítő hatására új, valóságos mennyei tartalommal telítődik meg. A keresztről való beszéd, Krisztus váltásghalála, a kárhozat, a bűn és bűnbocsánat, a kegyelem életfontosságú személyes valósággá válik. Az örök élet, az örök kárhozat égető kérdés lesz sokak számára. Olthatatlan vágygial keresik tömegesen a választ az eddig lényegtelennek tűnt, de most égetővé vált kérdésekre.

Amikor a Lélek szele fúj (1947), ki tudná elemző magyarázatát adni annak a sztorinak, amikor három húsz éves egyetemista lement egy külvárosi szuterén cipésműhelyébe a kötényes suszter bácsihoz, ahol ő Bibliát szokott vendégeinek olvasni. A rumlis, szűk kis műhelyben az ismerős kis öreg Jézus egyik példabeszédét olvasta fel és szerény képességével meg is magyarázta a szántóföldben egy ócska, rozsdás vaskazetta megtalálásának esetét (Mt 13,44). Kinyitva, csillogó, felbecsülhetetlen értékű kincs táruult a szántó-vető szeme elé. Példaképe ez a Jézusra találás páratlan öröme. Megtaláltam! Rátaláltam! És a Lélek szele a suszterműhelyben is fúj, és a három egyetemista fiúból kettő újjá születve jött fel a szuterénből, mert a Lélek fúj, ahová akar és „az Ige nem tér vissza üresen, hanem eléri célját, amiért küldetett” (Ézs 55,11). A személyes életkor, a körülmény, vagy az Ige szőlőjének IQ-ja teljesen lényegtelenül silányul. Egy lelki születés folyamata és ténye az egyetlen isteni cél. Más minden eltörlődik és másodlagossá válik...

A gyülekezeti hétvégi felnőtt ifjúsági bibliaórán (15-20 huszonéves) figyelmesen hallgatta-olvasta végig Illés próféta Karmel-hegyi megrendítő evangelizációját: „Meddig sántikáltok kétfelé?” (1Kir 18,21) A Lélek felerősítette az olvasott Igét és tette személyessé a szót minden jelenlévőnek. Az egyik ifjú a saját Bibliája margójára csak ennyit jegyzett be: „Eddig”. 1957 november. Ekkor elindulva és Jézust követve a keskeny úton lett hiteles hitvalló tanítványa. Őt katolikusnak keresztelték, majd konfirmáció nélkül később a gyülekezet hitvalló presbiterévé lett, mert „akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm 8,14)...

Mikó László

*Királyhágómellék***Egy évtized az önvizsgálat jegyében**

Megalakulásának tízéves évfordulóját ünnepelte a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége (KREK PSZ) március 24-én, Nagyváradon. A jubileumi közgyűlésre a Nagyvárad-újvárosi református templomban került sor, a kilenc egyházmegyei presbiteri szövetség küldötteinek részvételével.

Az ünnepi alkalom *Tőkés László* EP-képviselő, az egyházkerület volt püspökének igehirdetésével kezdődött. A volt püspök, aki *Kovács Zoltán* egykori kerületi főgondnokkal egyetemben, 2002. június 8-án alapító pillére volt a megalakult presbiteri szövetségnek, a Mt 11,29-30 alapján hirdette Isten Igéjét. Mint szolgálatában rámutatott: ahhoz, hogy felszabaduljunk a szolgaság igája alól, arra van szükségünk, hogy magunkra öltjük Jézus Krisztus igáját, amely nem más mint a hit, szeretet és a hűség. Az, aki vállalja Krisztus igáját, annak a keresztet is fel kell vállalnia, így egymás terheit is hordozhatjuk, hiszen a hűséges presbiter, aki megérti az Ige üzenetét, az teljes szívvel és lélekkel hordozza az igát, éppen ezért a mai világban nagy szükség van az önvizsgálatra.

A jubileumi közgyűlés alkalmából mindenki mérlegelje az elmúlt tíz év sikereit és kudarcait, mindazt, amit sikerült megvalósítani és azt, amit nem, mi az, amit még tehetünk volna, de nem tettünk meg. A Presbiteri Szövetség létrehozatalát az a felismerés tette indokolttá, hogy a hagyományos egyházi, egyházkerületi formáknál többre van szükség gyülekezeteink, anyaszentegyházunk szolgálatában.

Magyarországi mintát követtünk, hiszen ott már jóval előtte megalakult, a civil társadalomra emlékeztető, az alulról jövő szervezkedés jegyében a Presbiteri Szövetség – mondta az egyházkerület volt püspöke.

Az igemagyarázatot követően *Sándor Lajos* Nagyvárad-újvárosi lelkipásztor házigazdaként köszöntötte a közgyűlés résztvevőit.

A számbavétel után, amelyet *Márton Jenő* jegyző végzett el, *László Kálmán* elnök köszöntötte a közgyűlés tagjait, majd a meghívott vendégek emelkedtek szóra, elsőként *Püsk Sándor Csaba*,

királyhágómelléki lelkészértekezleti elnök, őt *Balászné Kiss Csilla*, a királyhágómelléki nőszövetség alelnöke követte, majd *dr. Tóth János* a Magyar Presbiteri Szövetség részéről köszöntötte a jubileumi közgyűlést. Az egyházkerületet *Antal János* külügyi előadótanácsadó képviselte.

Az Erdélyi Egyházkerület Presbiteri Szövetségének (EREK PSZ) részéről *Pályi József* elnök volt jelen, aki *László Kálmán* királyhágómelléki elnökkel együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá.

A megállapodás megteremti egy országos presbiteri szövetség megalakulásának lehetőségét, állapították meg a résztvevők.

Ezt követően *Venter Miklós* főtitkár rövid visszatekintését hallgathatták meg a közgyűlés résztvevői, az eltelt tíz év sikereiről és sikertelenségeiről, megvalósításairól és kudarcairól.

A Presbiteri Szövetség jubileumára tartalmaz kiadványt mutatott be *Tóth Zsigmond* ügyvezető elnök, sajtóreferens, a kiadvány szerkesztője. Mint rámutatott: a színes, 48 oldalas, az egyházkerületi szintű presbiteri konferenciákat, az egyházmegyei presbiteri szövetségek tevékenységét, a *Harangszó* hatéves *Presbiter* rovatát, a

KREK PSZ honlapját bemutató, *Venter Miklós* főtitkár előszavával megjelent tetszetős kiadvány csapatmunka gyümölcse.

A jubileumi kiadvány bemutatóját követően emléklapot kaptak a tíz éves évforduló alkalmából mindazon személyek, akik 2002-ben alapító tagjai voltak a szövetségnek, és akik az eltelt tíz év során kiemelkedő szolgálattal és talentumaik kamatoztatásával járultak hozzá a szövetség működéséhez, munkálataihoz.

Tóth Zsigmond

(Megjelent a *Harangszó* c. nagyvárad-i lapban)

Tízéves a Presbiteri Szövetség. Mint tudjuk, a PSZ-nek nem nagyon voltak hagyományai a mi kerületünkben, inkább az anyaországban. Ezért is indult nehézkesen a szövetség létrehozása a 2000. évtől kezdődően. (...) 2002-re a kerületi szövetség megalakulására már 6 választott megyei elnökség működött, és így maradt a jogi bejegyzés dátumáig is. Mára mind a kilenc egyházmegyében választott elnökség működik (vagy nem, mert erre is van példa).

Sikernek könyvelem el szövetségünk rendezvényein szolgálatot vállaló püspökök, teológiai professzorok, más tudós előadók, több előadást és képzést vállaló lelkipásztor és presbiter számát. Ugyancsak sikernek tartom a rendszeres gyülekezeti, kisköri, megyei és kerületi konferenciákat, és az érdeklődés felébresztését az ilyen rendezvények iránt. (...)

Sikertelenségünkről is szólnák pár szót. Így mind máig nem sikerült mindenhol beindítani a presbiteri bibliaórákat, a kisköri rendszeres találkozók, vagy az intézményesített felnőtt-presbiteri képzést a Partiumon. A megtisztulás reményében felvállalt átvilágítást sem tudtuk véghez vinni, nagyon sok kollégánk nem meri felvállalni találkozását saját múltjával, na meg a törvény sem segít nekünk.

(...) A tíz év alatt voltak örömeink, bánataink, sikeres és sikertelen próbálkozásaink, feledhetetlen vagy épp feledhető felszólalásaink. Voltak „ideglegesen” mellénk rendelt testvérek, köztük jó barátok: Balla Tibor, Lugosi Mihály, Seres Géza, dr. Ritoók Pál, Veres László Zsolt. Ők azóta megpihentek, de emléküik még él köztünk.

Mára egy potenciálisan erős, hiteles, sok erőforrást rejtő, ismert szervezetté nőtte ki magát szövetségünk. Köszönjük ezeket elsősorban Istennek, utána önöknek kedves testvéreim és mindazoknak, akiket önök képviselnek itt. (...)

(Részletek *Venter Miklós* főtitkárnak a jubileumi közgyűlésen elhangzott beszédéből.)

IX. NAGYKUNSAGI KONFERENCIA

2012. április 1-én ismét megrendezésre került az immár hagyományossá vált Presbiteri konferenciával egybekötött Virágvasárnap ünnepség a Törökszentmiklósi Egyházközségben, a Kézdi-Orbai, Szatmári és az Érmelléki Egyházmegyék részvételével. A gyülekezet tagjai a legkisebbektől a legnagyobbakig már hetek óta szívvel-lélekkel készülődtek, hogy ez az ünnepség valóban meg tudja formálni mindazt, amit kell hogy jelentsen számunkra Virágvasárnap ünnepe. Ennek a napnak nyitányaként istentiszteleten vehettünk részt, melynek kezdetén több mint 200 gyermek virágvasárnap, dicsőítő énekeket énekelve, virágokat lengetve vonult be az Isten házába. Megható volt látni, hogy a gyermekek a maguk kis hitével és gyermeki őszinteségükkel zengték Jézus dicséretét a templomban. Az Úr asztala hamar megtelt a gyermekek által hozott virágokkal. Az igehirdetés szolgálatát *Bartha Gyula* Esperes Úr végezte, aki a Szatmári Egyházmegyéből érkezett közénk erre a napra. Prédikációjában egy képzeletbeli utazásra hívott bennünket. Ennek a különleges utazásnak két helyszíne is van, s életünk forгатókönyve szerint mind a két helyszínre el kell érkeznünk életünk során, a hangok és a csendek helyére. Kiáltani, mikor dicsőíteni, hozsánnát zengeni kell és csendben lenni akkor, amikor meg kell hallani és be kell fogadni Isten hozánk szóló üzenetét. A Jézust fogadó nép ajka zeng, de Jézus csendben van és imádkozik. Imádkozik nem csak az akkoriakért, hanem miéértünk is. Esperes Úr hangsúlyozta, hogy Jézus azt is tudja, hogy ki hogyan jött be a templomba, mit hordozunk egyen-egyenként a lelkünkben és hogy milyen kegyelem az, hogy Valaki imádkozik értünk. Hangsúlyozta az összetartozást, egymásért való felelősségvállalást is. Ez a gondolat áthatotta az egész napot. Csodálatos volt valóban egy szívvel és egy lélekkel megszólítani Istent imádságban és hálát adni azért, hogy Jézus dicsőségében bevonult mindannyiunk életébe.

A prédikáció után *Dr. Fazekas Sándor* Miniszter Úr rövid köszöntő beszédét hallgathattuk meg. A szívünkre kívánta helyezni, hogy ahogyan elérkezik a tavasz, a természet megújulása, úgy újul és erősödik meg napról napra a hitünk. Reménységünket soha ne veszítsük el, hiszen Isten áldásait tapasztalhatjuk egész életünkben. Miniszter Úr biztatott Bennünket, hogy az Istenbe vetett bizodalunk és reménységünk erőt ad ahhoz a küzdelemhez

és munkához, melyet hazánkért kell elvégeznünk. Ebben az átalakuló világban sokan a saját útjukra lépnek, ahol nincsen összefogás, egymás melletti kitarítás. Fontos arra törekednünk, hogy jöjjön végre össze egy nemzeti egység! Ez csak úgy jöhet létre, ha biztos alapokra építünk. Ez az alap lehet az Alkotmányunk, mely nem véletlenül helyezi

arra a hangsúlyt, amit nemzeti imádságunk, a Himnusz is megfogalmaz: „Isten, áldd meg a magyart!” Ez a legbiztosabb alapunk. Isten áldása és segítsége.

Ezeket a gondolatokat erősítette *Dr. Juhász Enikő* Polgármester Asszony is. Elmondta, hogy Virágvasárnapra mindig szükségünk van. Ami ebben a történetben legszebben meg van fogalmazva, a szeretet és a szolidaritás. Összefogással be tudjuk azt bizonyítani, hogy mi is tudjuk egymást szeretni, és összefogással le tudjuk győzni a körülöttünk és bennünk lévő kufárokat, akik olyan sokszor el akarják nyomni bennünk a lelkünkbe írt üzenetet, mely a hívót hívóvé, Isten gyermekévé, az embert emberré teszi.

Ezen gondolatok után 1500 fős ünnepi gyülekezet együtt énekelte a Magyar, illetve a Székely Himnuszt. Mindenki beleborzongott és a könnyeivel hadakozott, olyan erővel zengtek ezek az imádságok.

Az ünnepi istentisztelet után a legtöbben átvonultak a gyülekezeti terembe, ahol már minden érdeklődőt várt a Törökszentmiklósi Nőszövetség hagyományos virágvasárnap jótékonyági vására, melyet a szorgos asszonytestvérek állítottak össze. A nap további részét református iskolánk ebédlőjében töltöttük, ahol finom ebéd után több mint 250 presbiter testvér részvételével megkezdődött a Nagykunsági Református Egyházmegye Presbiteri Konferenciája.

Az alkalom elején *Szabó József* Esperes Úr köszöntötte az egyházmegye rangidős presbiterét, *Hártó Balázst*, aki a mezőtúri gyülekezet szolgáló tagja. Ezek után *Molnár János* Egyházmegyei Gondnok köszöntötte az egybegyűlteket. A szót *Dr. Szabó Dániel*, a Presbiteri Szövetség elnöke vette át, aki hangsúlyozta, hogy a szövetség, amit Isten a néppel kötött, az nemzedékről-nemzedékre megújul, s így lehetünk ennek tagjai mi is. Abban a korban élünk, amiben rá kell jönnünk, hogy közösségeinknek, nemze-

IX. Nagykünsági konferencia

tünknek nagy Isten-hiánya van. A hívó ember felelőssége az, hogy ezen változtasson. A lelkészeknek, gondnokoknak, presbitereknek és az egész gyülekezetnek az a feladata, hogy szóljunk, ne maradjunk némák, kitartásra és reményre sarkalljunk másokat. Mindehhez elsősorban az szükséges, hogy mi magunk meglássuk és megértsük, hogy hol vagyunk, kik vagyunk és mi az Isten által ránk bízott feladatunk.

Szabó Dániel előadását több határon inneni és határon túli egyházmegye bemutatása követte. Megismerkedhettünk a Kézdi-Orbai Egyházmegye életével *Gerendi Antal*, kovásznai számadó-gondnok beszámolója által. Az Ő munkájuk alapjául azt a mondatot fogalmazta meg „Aki elhívott, az erőt is adott a feladatok elvégzéséhez”. Ez bátoríthat bárkit, amikor csüggedünk a szolgálatokban, mikor fogyni kezd az erőnk akár testileg, akár lelkileg.

Az Érmelléki Egyházmegyét *Fazakas László* lelképásztor szavain keresztül ismerhettük meg. Fazakas tiszteletes jelenleg Mezőtúron szolgál, de több évig volt Érmelléken lelkész, így nagyon szívesen, részletesen be tudta mutatni az ott folyó munkát. Hangsúlyozta a családlátogatás fontosságát, mely nélkül nem lehet gyülekezetet, egyházat építeni. Akinek szívügye az Isten országának építése, az cselekszik is, ebben a cselekvésben kell elől járnia a gyülekezetek vezetőinek – hangsúlyozta Fazakas László.

Később megismerhettük a Szatmári Egyházmegye életét is, melyet Bartha Gyula Espres Úr mutatott be nekünk igen élményszerűen. Istentiszteleti szolgálatában már kaphattunk egy kis ízelítőt, hiszen igen lendületesen prédikált. Ez a lendület jellemzi az egész egyházmegyét, ahol szolgál. A Nagykünsági és a Szatmári Egyházmegye testvéri kapcsolatban van, melynek alapja az egység és a hit – fogalmazta meg Bartha Gyula. Megismerkedhettünk beszámolója által a szatmári szokásokkal, rendezvényeikkel, az ottani gyülekezetek életével.

A sor a mi egyházmegyénk, a Nagykünsági Egyházmegye bemutatásával zárult. *Szentesi Lajos* karcagi főgondnok, a Presbiteri Szövetség Nagykünsági elnöke ismertette a jelenlévőkkel egyházmegyénk életének főbb eseményeit. Lelkesedésből és szolgálatokból az elmúlt évben sem volt hiány és reménység szerint ebben az esztendőben is továbbra is Isten áldásával fogjuk tudni végezni szolgálatainkat.

Nagyon szép lezárása volt ennek a napnak *Árus László* érmelléki lelkész záró szolgálata. Bízattatást kaptunk mindannyian, akik jelen lehettünk ezen a különleges alkalmon, hogy miért is éri meg nekünk Isten gyermekének lenni, s hogyan kell elhívásunkat viselni ebben a világban. Példát mutatva, szolgálva, kitartva egymás mellett, s törekedve arra, hogy azt, amit életünk forgatókönyvébe Isten megírt számunkra, azt mindig örömmel tudjuk átélni. Amit teszünk szolgálatunk során, azt soha ne a magunk dicsőségére tegyük, hanem Isten dicsőségére. Minden cselekedetünk jó szívből jöjjön, s arra törekedjünk egy életen át, szolgálatban állva, hogy minél többen tudják köszönteni Jézust „Hozsánna! Áldott, aki az Úr nevében jön, Izrael királya”.

Hála legyen a mindenható Istennek, hogy eggyé tudott bennünket formálni ezen a napon is. Hogy mindig késszé tesz a szolgálatra, késszé az Ő dicsőítésére, s hogy elmondhatjuk együtt: „Jutalmam, hogy tehetem”

Gazdag Edit
segédlelkész, Törökszentmiklós

18. Nemzetközi presbiteri konferencia

Szövetségünk idén június 21-24. között rendezi 18. Nemzetközi (Kárpátmedencei) Presbiteri konferenciáját a Nagykünságban, a karcagi Református Gimnázium és Általános Iskola termeiben és a templomban. Témája: *Hitünk és hiedelmek*. A téma választását az indokolja, hogy sok gyülekezeti tagunkat hitünkkel ellentétes hiedelmek – babonák, jóslások, tévtanok – tartják rabságban. Szükséges, hogy ezekkel szembenézzünk és tanuljunk, hogyan küzdhetünk ellenük.

Előadók: *Dr. Bustya Dezső* kolozsvári professzor, *dr. Sikó Zsuzsa* orvosnő, *Ittész István* evangélikus lelképásztor, *Dr. Nagy István* lelképásztor, a KGRE Tanítóképző Főiskolai Karának dékánja, *Dr. Békefy Lajos* lelképásztor, lapunk főszerkesztője, *Alföldi Boruss Dezső* lelképásztor és még mások, akiknek a felkérése még folyamatban van. Szövetségünk hívja és várja a Kárpátmedence magyar református presbiterit és minden érdeklődőt. A végleges program, benne a várhatóan csupán jelképes részvételi díj és a jelentkezési határidő a Reformátusok Lapjában, továbbá honlapunkon fog megjelenni, illetve tagjainknak és a határon túli szövetségeknek idejében megküldjük azt.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

**Dr. h.c. Szabó Dániel elnök úr
részére**

Magyar Református Presbiteri Szövetség
Budapest, Ráday u. 28.
1092

Tisztelt Elnök Úr!

A Magyar Református Presbiteri Szövetség Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes úrnak címzett levelét, melyben Magyarország Alaptörvényét méltatja, illetékességből megkaptam. Örömmre szolgált levele, magam is úgy vélem, nemzeti életünk kihívásokban gazdag időszakában a megfelelő értékrend hirdetése nyújthat támaszt és biztonságot az állampolgárok számára. Országalapító királyunk nyomdokain a kereszténység nemzetmegtartó erejét valljuk, határon innen és túl, hisz határon túl a magyar egyházak a magyar közösségek értékhozó, nemzettudatot ápoló és közösségteremtő tényezői.

Az iskolai hit- és erkölcstanoktatás a nevelés színterének egy olyan szegmense, ahol az oktató személyek tudása és szemlélete meghatározó, olyan tudást, szemléletet kell átadni, melyet a diákok magukévá téve egész életükben hordoznak.

Nemzeti Hitvallásunkat és Alkotmányunk értékeit óvnunk kell közösen, együttműködve, mivel az egyházak támogatása, hitvallása nemzetünk erejének alkotórésze.

Munkájára Isten áldását kérem.

Tisztelettel:

Szászfalvi László

Harmóniában a tudománnyal és a teremtett világgal

Beszélgetés Prof. Dr. Kiss László ny. egyetemi tanárral

Nem tudom, kedves Olvasó, voltál-e már úgy, hogy valamely beléd fészkelte sztereotípiát egyszer csak hús-vér emberként állt előtted. A sztereotípiát nem mindig negatív jelentésű, sőt. Néha a valóságot olyan jótékonyan befolyásolja, hogy nélküle nem vennénk észre az előttünk álló emberben a szebbet, a jobbat. A német ugyebár nem mind pontos, szorgalmas, kitartó, fegyelmezett; a francia nem mind gáláns, gurmand, könnyed, és így tovább, mégis ilyenek rajzolódhatnak elének. Bennem olvasmányélményeim és a magamban kialakított történelmi elképzelés alapján a hithű debreceni református zömök, kedélyes, csendes, munkás ember. Ez utóbbit úgy értem, hogy dolgozó, céltudatos, és keményen kitart az elképzelései mellett, miközben engedelmessé válik a vérvé vált szigorú munkaerőcsnek.

Amikor dr. Kiss László professzor úr volt olyan kedves, és ellátogatott az intézménybe, ahol dolgozom, hús-vér formában állt előttem a debreceni reformátusról alkotott sztereotípiám. Annyiban volt csak más, hogy sokkal hamarabb engedett lelki közelsége, mint vártam volna.

Számárvezetőül rögtön átnyújtotta a Debreceni Református Egyházmegye magazinjának, a *Közösségnek* a 2011/4-es számát, és felhatalmazott, hogy az ott megjelent életrajzából és a vele folytatott beszélgetésből – a szerző *Hadházi Tamás* lelkipásztor – használjak fel adatokat, tényeket. (A továbbiakban nem jelölöm külön a cikkből vett részleteket.)

– *A Presbiteri Szövetségben betöltött tisztéig – a Debreceni Egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke – szinte egyenes út vezetett attól a családtól, ahová született és ahol nevelkedett...*

– Valóban, hiszen édesapám lelkész volt, így magam is az ő szolgálati helyein – Komádiban, majd Nagyrábén – jártam iskolába. Ezután a debreceni Refiben érettségiztem. A boldog gyermek- és ifjúkor sötét foltja, hogy édesapámat internálták, és édesanyám sanyarú körülmények között, betegen élt Debrecenben, a Kossuth utcában. Mivel igen szerettem volna jogász lenni, de az akkor egy lelkészgyerekek (a hatvanas évek elején járuk) lehetetlen volt, így, szintén Debrecenben, elvégeztem a vegyész szakot. Ott akkortájt alakult meg a TTK-n a Biokémiai Laboratórium, ahol elkezdtem a szakmát, s eljutottam a tanszékvezetői tisztéig. Innét is mentem nyugdíjba. Isten megáldott szerető feleséggel – aki szintén vegyész –, és két gyermekkel. Orsolya lányom lelkészhez, *Buzás Dénes*hez ment feleségül, s az ő gyermekük első unokám, szívünk boldogsága, *Zsófia*, aki a Tímár utcai református oviba jár.

– *Akkor hát az is szinte magától értetődik, hogy debreceni gyülekezetben lett presbiter.*

– Annyira nem magától értetődik, ugyanis édesapám nyugdíjas éveiben szolgált a Kossuth utcai egyházközségben, s mi is oda

jártunk, bár messze lakunk tőle. Jelenleg missziói gondnoka vagyok a gyülekezetnek. A Debreceni Egyházmegye Presbiteri Szövetségének két éve lettem az elnöke.

– *Ha jól tudom, a Presbiteri Szövetségben is tartott előadást egyik kedves témájáról, a hit és a tudomány viszonyáról.*

– Igen: ha valami, ez igazán a saját sok évtizedes tapasztalomból leszűrt előadás volt. Remélem, a hallgatók is érezték, hogy autentikus a forrás. Nem vagyok az elméletek ellen, hiszen

a tudományos munka ezt nem is túrné, de vallom, hogy az igazán nagy kérdések idebenn dőlnek el az emberben, nem tanult elméletek, hanem személyes tapasztalat alapján. Így az is, hogy egy élet tudományos munkássága hogyan fér meg, sőt, hogyan táplálkozhat a hitből. A Presbiterképzőn is tartottam előadásokat a teremtés és az evolúció kérdésköréről. Meggyőződésem, hogy a teremtő Isten addig „kísérletezett”, amíg a környezet olyanná nem vált, hogy kedves teremtményét, az embert belé helyezhette. Ami pedig az evolúciót illeti, az feltétlenül helytálló, hogy az élővilág alkalmazkodik a környezethez, ugyanakkor a tények azt mutatják, hogy egyik faj nem ment át a másikba, a gyíkből nem lett madár... – mondja kedves, széles mosollyal. Neki elhiszem.

– *Most beszéljünk egy kicsit a külföldi kapcsolatairól.*

– A skót Dunfermline-i református gyülekezetrel szoros testvérgyülekezeti kapcsolatunk alakult, ennek köszönhető, hogy

családostól meglátogathattuk őket. Persze munkám révén nem csak a skótokkal, de az írekkal is igen jó partneri munkakapcsolatom volt. Egyébként a kutatási területem a szénhidrátbontó enzimek. A felsőoktatás átalakításához a magam szerény szolgáltatásait is hozzáadhattam, hat esztendeig voltam az Országos Kredit-tanács elnöke. A jelenlegi átalakításokról – immár majdnem kívülállóként, mert azért vannak doktoranduszaim – csak annyit hadd jegyezsek meg, hogy ésszerűnek és fontosnak tartom a kétszámok kordában tartását, hiszen tragikus kezdett lenni a természettudományos képzés és így természetesen a felnövekvő nemzedék tanításának helyzete az évenkénti 2-3 jelentkezővel. S ha már a nevelés-oktatásnál tartunk, hadd mondjam el, mi a szívem vágya: *hogy az iskolában a természet tényleges szeretetere neveljünk, ez ne merüljön ki szemégyűjtésben, hanem például próbálják megszervezni, ahol csak lehet, hogy a gyerekek lovagoljanak, járják az erdőt, legyenek személyes ismerőseik a növények, rovarok, gombák.* Mennyivel jobban odafigyelnének aztán felnőtt emberként a teremtett világra és dicsérhetnék érte a teremtő Istent!

– *Nagyon szépen köszönöm a beszélgetést.*

PüNKÖSDI LÁNGOCSKÁK A HÁBORÚ ÉJSZAKÁJÁBAN (I.)

Gyermekkori emlék egy barátom életét megmentő orosz katonáorvosról

Az előző számban egy német katonáorvosról emlékeztem meg, de most egy oroszról szeretnék. Hadd lássuk, Isten gyermekei vagy eszközei az egymást gyilkoló világok frontjának mindkét oldalán jelen lehetnek és vannak is. PüNKÖSD lángocskái, az Úr Jézus ígéreteinek, vigasztalásának és hatalmának jelei, a háború éjszakájában is fellobbanhatnak. A két történet között három kilométer térbeli és alig egy hónap időbeni távolság van.

Kicsi óvodás, vagy alig elemista gyermekek voltunk az 1940-es évek elején, amikor édesanyám vasárnap délutánonként összeszedett minket és elvitt egy-egy nagyon küzdő sokgyermekes családot meglátogatni a gyülekezetben. Isten már tudta, mi még nem, hogy néhány esztendő múlva, mi ugyanilyen küzdelemben, vagy akár nyomorúságban is leszünk, sőt, ezekkel az életekkel egy pincében, egy fedél alatt fogunk sírva, reménykedve együtt imádkozni. A segítség szándékával is történő látogatásaink valójában az Ó iskolájában történő tanulást is jelentették, hiszen később ezeken az életteken át még sok segítséget kaptunk az Úrtól. Ilyen titokzatos Isten csodálatos kegyelme és bölcsessége.

Hat-hét éves koromban gyógyíthatatlan beteg lettem, és a legnagyobb télben is a szüleimmel együtt aggódó orvosunk tanácsára kint kellett feküdnöm dunnába bebugyolálva, a hejőcsabai parókia folyosóján. Ezekben a hosszú, téli, fagyos hónapokban az én egyik legkedvesebb barátom *Terpák Laci* lett, aki szintén bebugyolálva és mindennel ellátva maga volt a hűség megtestesítője. Később engem Isten kegyelme és hatalma kiemelt a betegágyból.

Történt pedig, hogy a háború, a front megérkezéssel, 1944. végén az egész falu aknatűz alá került. Ez az utcai harcokat előzte meg. Néhány óra alatt rengeteg sebesültje és több halottja lett ennek a gyülekezetünkben is.

Laciék háza aknabelövést kapott, és Laci egyik lába is súlyosan megsebesült, repeszdarab fúródott a térdébe. Az őt szállító mentőautó is elakadt. A zsúfolttá vált kórházból – kezelés hiányában – vitte már bátyja Hejőcsaba helyett a miskolci rokonokhoz gondozásra szenvedő öccsét. A nagycsaládot ők fogadták be.

Közben a frontvonal elvágta a várost és falunkat hosszú hetekre egymástól, mígnem december elején egy nagyobb áttörés után megjelentek Laci szülei a hejőcsabai Mésztelepen. Mi itt egy kedves hívó család, *Sas Erzsé* néniék – egykori házi segítők – munkás lakásának a konyhájába kaptunk befogadást sokadmagunkkal. Elmondták, hogy Laci már régóta halódik, de nem tud meghalni, és azért vergődik, hogy még Danit, azaz engem láthasson. Szüleim mutatták, mondták is, hogy leromlottan én is csak alig élek, de én összeszedve minden erőmet könyörögni kezdtem, hogy engedjenek el. *Terpák néniék* pedig – szinte az életüket letéve – bizonygatták, mennyire fognak vigyázni reám, csak hogy tudjon már fiuk végre békességben meghalni.

Elindultunk és a három kilométeres friss frontszakaszon éppen csak az elesettek és sebesültek összeszedése fejeződött be, és amit tizenévesen láthattam, az a megdöbbentő, fájdalmas, izgalmas és el nem feledhető képek sokaságát véste belém.

Lassan megérkeztünk a Mátyás király utcába, és ahogy Laci megpillantottam a félhomályban, nagy félelem szállt reám. Alig volt arca, hangja, s mintha sírból szólalt volna meg, nyöszörögve mondta: „Eljöttél Danikám... Köszönöm, nagyon köszönöm... énekeljetek... zsolnárt énekeljetek.” – elgyötört kicsi testéből, de vágyakozó lelkéből sóhajtván ki a szavakat.

Délután már a zsúfolt nagyszobában a helyemet keresgéltek, ahová, majd este – a számomra részben ismeretlen nép között – lefekhettem, amikor egy alacsony, zömök orosz tiszt lépett be a szobába. *Terpák néni* kísérte be, s bútordarabok, csomagok és áttekinthetetlen cókók között felém vezetgette. Csak később fogtam fel, hogy szüleimnek akarták bizonyítani, mennyire vigyáztak reám, mennyire akarták segíteni rajtam. Ezért a szomszédban lakó, a szintén rokon család által kiszolgált, ellátott, és barátságos orosz orvost áthívták hozzám, hogy legalább megnézzen, kicsit megvizsgáljon. Egy-egy ilyen tiszt nagy védelmet jelentett akkor a garázdálkodókkal szemben is és ezért is tettek meg

minden tőlük telhetőt a háziak körülötte.

Mikor felfogtam, hogy engem akar látni, egészen megszepepentem. „Nye bojsze, nye bojsze, ne félj, ne félj!” Kedvesen mosolygott, bátorító tekintetere emlékszem és csillogó gombjait figyelttem ilyen közelről. Erős katonakezével tartotta fejemet, szemem hóját lehúzta, nyelvemet, torkomat, pulzusomat nézte, aztán játékosan, jobbról, balról meglegyintett. „Nyicsevo, nyicsevo. Semmi baj, semmi.” Csoda, hogy ezernyi haldokló katona között ennyi időt is szánhatott rám.

Megfordult és látszott, hogy szeretne mielőbb kijutni ebből a zsúfoltságból. A kicsi „ösvény” a szobán keresztül a Laci ágya mellett vezetett el. Már a külső világosság irányába lépve, el is haladt a csak dunnának vélt ágyneműkupac mellett, amikor valamiért visszanézve megpillantotta Laci kicsi, madár arcát. Hirtelesen energikusává vált. Erős hangon kérdezte, szinte számon kérően: „Kto eto? Hát ezzel mi van?” Mindkét drága szülő kezükkel lemondóan intve mondták, a már megtanult szavakat: „Klapec, kaput, kaput – a gyermeknek vége.”

De az orvos már nem őket figyelte. Egyszerre a parancsoláshoz szokott katona volt. Egy gyors mozdulattal lerántotta Laciról a dunnát. Akkor láttam meg én is, hogy az egyik lába teljesen zöldes fekete volt. A repesz benne maradt a térdében, s nekem úgy tűnt, mintha egy koporsót nyitott volna föl az orosz orvos. S majdnem így is volt!

(Folytatjuk)
Szabó Dániel

A hitünk tartott életben (I.)

Beszélgetés Dr. Bognár Zalán egyetemi docens történésszel a Károli Gáspár Református Egyetemen a szovjet lágerekről

„Az *uszmányi láger* egyik kis barakkjában, a cementes padlón és kételemnyi priccsen, dobozolt heringek szűkösségével helyezkedett el a »lelkészi és szakcsoport«. Tíz embernek való helyen 32 fő. Közöttük 13 református, 8 katolikus lelkész, a többiek tanárok, tanítók, mérnökök. [...]»

Sajnos már kevesen vagyunk életben. Lelkünkben siratjuk az eltávozottakat. A sok-sok kedves név közül most csak egyet említek: a közelmúltban elhunyt bajtársunkat, *Ágai László református lelkészt. Életmentő, gyógyító, bátorító szolgálata, derűs lelkülete, türelme, biztató tekintete a legnehezebb időkhöz segített át bennünket. Másokkal együtt talán én is neki köszönhetem megmaradásom... Felsegítette az elesőt, átvette a leroskadók terhét, a hideg, sötét éjszakában a Biblia világosságát ragyogtatta fel, vigasztalta a csüggedőket, erősítette a gyengéket. Olykor erdélyi népmesékkel, vidám történetekkel terelte el a figyelmet a sivár jelenről. Krisztus követe volt, ember az embertelenségben.*

Áldott legyen emlékezete, és vele együtt azoké, akik a hadifogolyors [sötét] égboltján – éveken keresztül mint fényes csillagok – világítottak.” (Részlet Dr. Bognár Zalán előadásából.)

Két könyve jelent meg a lágerekről „Magyarok hadifogságban Magyarországon” és „Málenkij robot” címmel. Történész kutatóként hogyan kezdett el a polgári lakosok deportálásával foglalkozni?

1990-ben kezdtem el a Hadtörténelmi Levéltárban dolgozni, ahol akkoriban a Külügyminisztérium Hadifogoly Osztályának az iratanyagát is őrizték. Ezek az iratok személyes érintettségem miatt érdekelték, ugyanis egyik nagyapámat civilként hurcolták el a Horthy Miklós térről (a mai Móricz Zsigmond körtér) 1945. február végén. 85 kg-ról 40 kg-ra lefogyva érkezett haza 1946-ban. Megtaláltam az ő iratait is, a szigorúan őrzött iratok között, amelyekről sokáig nem lehetett tudni és beszélni.

Mikor és miért kezdődött el a polgári lakosság tömeges elhurcolása?

A Vörös Hadsereg bevonulásával már 1944 őszén megindult a civilek tömeges elhurcolása. A civilek tömeges elhurcolásának a legfőbb oka az óriási munkaerőhiány volt, ugyanis a Szovjetunió a háborúban 30 millió embert veszített és 11,3 millió katonát tartott fegyverben 1945 nyarán. A munkaerő beszerzéshez indokul használták a kollektív bűnösség elvét, amelynek alapján Kelet-Közép- és Délkelet-Európából deportálták szovjetunióbeli kényszermunkára a német származásúakat, ill. az annak mondottakat. Ezen kívül a hadifogolylétszámot rendszeresen kiegészítették civilekkel, amelynek legkirívóbb példája Budapestnél történt. A főváros ostroma túl sokáig tartott. Ezt Malinovszkij marsall, a 2. Ukrán Front parancsnoka a védők 180-200 ezer fős létszámával magyarázta. A valóságban azonban mindössze 79.000 fős német-magyar haderő védte Budapestet. Mivel a marsallnak el kellett számolnia az ostrom után a hadifoglyokkal, ezért a hiányzó mintegy 100.000 főt a Budapesten és környékén élő civilekből pótolta.

Hogyan és kiket gyűjtöttek össze?

Mindenkit vittek válogatás nélkül, amíg a felsőbb utasítás szerinti kvótát el nem érték. A munkahelyekről a munkásokat, így pl. a Kelenföldi Erőműből, az Egyesült Izzólámpagyárból, a csepeli Weiss Manfréd Gyárból, az egészségügyi intézményekből a járó betegeket, épülettömböket ürítettek ki, gyűjtötték a postásokat, vasutasokat, BSKRT-osokat, rendőröket, róluk mondhatták, hogy az ellenséges fegyveres testület tagjai. Sokukra a halott német és magyar katonák ruháit adták fel, így bizonyítva, hogy ők az ellenség.

Csak a létszám volt a fontos. A légópincékben, a forgalmasabb helyeken, üzletekben betuszkolták az embereket a pincékbe, majd a sötétben továbbvitték a gyűjtőtáborok felé. Igen sok zsidó származású személyt is vittek, akik alig értek haza a másik táborból. Budapest körüli agglomerációból igazoltatás, közmunka ürügyén berendelték az embereket a községházára, majd vitték őket a lágerekbe...

Farkas Hoffmann Márta

(Folytatjuk)

Reménység Fesztivál

Örömmel adunk hírt lapunkban is arról, hogy a magyarországi keresztyén egyházak és a Billy Graham Evangélicációs Társaság a legszélesebb körű egyházi, missziói és társadalmi összefogással és együttműködéssel Reménység Fesztivált szerveznek. Az esték fő igehirdetője Franklin Graham, Billy Graham fia, aki édesapja nyomdokain végez szintén világméretű szolgálatot.

A háromnapos fesztivál helye és ideje: Budapest Papp László Sportaréna, 2012. június 1-3. A fesztivál védnöki köre a katolikus, református, evangélikus és a baptista egyház elnökeinek, illetve az Evangéliumi Szövetség (Alliance), az Ökumenikus Tanács elnökének részvételével, és Tarlós István (Budapest Főváros főpolgármestere) bekapcsolódásával formálódott.

A fesztivál célja: az evangéliummal a lehető legtöbb lelket megszólítani a Kárpát-medencében. A fesztivál során egy ezerfős felekezeti kórus és zenekar is szolgál, számtalan más hazai és külföldi csoporttal együtt.

Minden nemzedéket egyformán hívogatunk, de kérjük testvéreinket, tájékozódjanak a www.remenysegfesztival.hu és a Facebook oldalain is. Jelentős csoportos utazási kedvezmények is kérhetők, mely helyfoglalást is biztosít.

Elérhetősége: gjoza@remenysegfesztival.hu.

Abban a reményben, hogy az életre szóló élmény, és megtapasztalás során sokan fognak választ adni Jézus Krisztus hívására és erősödni is hitben, szolgálatokban. Kérjük, imádkozzunk és munkálkodjunk az estékért!

Tájékozatlan, vagy szűk látókörű vélemények ne tartsanak senkit vissza!

A védnöki kör tagjaként: **D. Szabó Dániel**

HÍVOGATÓ PATAKRA

Szeretettel adjuk hírül presbiter testvéreinknek és a gyülekezetek érdeklődő tagjainak, hogy a Sárospataki Református Presbiteri és Gyülekezeti-munkás Népfőiskola 2012 szeptemberében új évfolyamot indít. Az idei évtől a képzés egyszerűbb, 1 éves formában történik.

A Népfőiskola célja, hogy segítsen felkészülni a gondnoki, presbiteri tisztséggel járó feladatok, illetve a gyülekezetben vállalt szolgálatok áldott betöltésére. Az a reménységünk, hogy Isten Igéjének, hitvallásainknak, egyházunk történelmének mélyebb megismerése, a gyakorlati szolgálatok megbeszélése, segíthet eligazodni egyéni életünk kérdéseiben és helytállni Istentől nyert feladataink elvégzésében.

Örömmel tapasztaljuk azt is, milyen sok áldást jelent a résztvevők számára a presbiteri társakkal való találkozás, az egymás hite és tapasztalata által való épülés, illetve a professzorokkal és előadókkal történő testvéri, baráti kapcsolat kialakulása és gyakorlása.

A jelentkezésnek nem feltétele az érettségi megléte. Gyülekezeiteink semmilyen külön tisztséget nem viselő női és férfi tagjait is szeretettel várjuk. Fontosabb ezeknél az Istennek tetsző életre és az őt dicsőítő szolgálatra való belső elkötelezettség.

A tanfolyam az év során 6 hétfői konzultációt tartalmaz. Ezeket pénteken délután 5 órától szombat kora délutánig tartjuk havi egy-egy alkalommal.

Szeretettel hívjuk és várjuk mindazokat, akik úgy látják, ezek az alkalomok áldásul lehetnek Istentől nyert küldetésük betöltésében.

Jelentkezni 2012. augusztus 17-ig lehet írásban az Akadémia által kiadott jelentkezési lapon. (Letölthető a Sárospataki Református Teológiai Akadémia www.srta.hu honlapjának Irattár/Presbiterképzés menüpontja alatt.)

Bővebb felvilágosítással készséggel áll rendelkezésére a képzés felölse, valamint az Akadémia Rektori Hivatala a 06-30/608-3295-ös, valamint a 47/312-947-es telefonszámon.

Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget. (Jelenések 14,7)

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia közössége továbbá szeretettel várja mindazokat, akik lelkészi, hitoktatói vagy más egyházi hivatást szeretnének választani.

Intézményünkben:

- korszerű, a reformáció örökségét nyíltan vállaló tudományművelést,
- gyakorlatias, gyülekezet-központú felkészítést,
- valamint hallgatók és oktatók között családias közösséget talál.

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia küldetésének célja, hogy református egyházunk igényei szerint képezzen teológusokat, lelképásztorokat, egyházi munkatársakat.

„A Sárospataki Református Kollégium egyik oktatási intézményeként őrzi és továbbviszi a Kollégium sajátos körülmények között kialakult, több évszázados, a református hitvallásokra és a magyar nemzet iránti elkötelezettségre épülő szellemi és lelki örökségét.

„Történelmi örökségből adódóan felelősséget hordoz nemcsak a fenntartó Egyházkerületért, hanem a Kárpát-medence ezen régiójának magyar református egyházaiért is...Mindezzel Isten dicsőségét, Egyházunk építését, magyar népünk javát szeretnénk munkálni.” (Részletek a Küldetésnyilatkozatból)

A kor és a tudományos munka követelményeinek megfelelő személyi és tárgyi feltételek között folyik az oktatás az intézmény különböző szinten meghirdetett szakjain:

Teológia szak (osztatlan MA)

- **Teológus szakirány** (képzési idő: 10 félév)

Ezen a szakirányon a teológia tudományának magas szintű művelésére képes, okleveles teológus szakképesítéssel rendelkező értelmiségi egyháztagok képzése folyik.

- **Lelkész szakirány** (képzési idő: 12 félév)

A megszerzett teológiai ismeretekre épülve olyan református lelkészet képez, akik oklevelük birtokában jelentkezhetnek a zsinati egységes lelkészi vizsgára, ahol lelkészi oklevelüket megszerzve a református egyház választható lelkészei lesznek.

- **Katekéta-lelképásztori munkatárs szak (BA) nappali és levelező tagozaton** (képzési idő 6 félév)

A katekéta szakirányon református hitoktatókat, a lelképásztori munkatárs szakirányon egyházi munkatársakat képezünk. A katekéta szakképesítésű alaplétesítő és Debreceni Református Hittudományi Egyetemen mesterképzésben vallásánár szakon folytathatja tanulmányait.

- **Református közösségszervező szak (BA) levelező tagozaton** (képzési idő 6 félév)

Ezen az alapszakon olyan egyházi munkatársak képzése folyik, akik egy-egy közösség életét a megszerzett teológiai és kulturális ismereteik, valamint vezetési és szervezési készségeik birtokában képesek irányítani és szervezni. A jelentkezőket elsősorban egyházi, tehát gyülekezeti és intézményi közösségek életének szervezésére készítjük fel, de képesek lesznek a kulturális közéletben (könyvtárak, múzeumok, művelődési házak, média, idegenforgalom, turisztika) és más területeken közösségszervezői feladatok ellátására is. Az alapszak ismeretein túl a következő specializációkat kínáljuk: egyházi művelődésszervező (az alapszak sajátosságainak megfelelő), roma közösségszervező (missziói szolgálat), himnológia (egyházi közösségek zenei életének szervezése), diakónia (szeretetszolgálat).

A jelentkezési és a felvételi alkalmassági vizsga

A jelentkezéshez az intézmény saját jelentkezési lapját kell használni mind a teológia szakos egységes osztatlan képzésre, mind az alapképzési szakokra jelentkezőknek. Jelentkezési lapot írásban vagy telefonon lehet igényelni az intézmény címén, illetve telefonszámán (3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1; 47/312-947, vagy le lehet tölteni az intézmény honlapjáról: www.srta.hu (<http://srta.tirek.hu/felveteli/jelentkezési.lapok>))

Jelentkezési határidő valamennyi szakon a pótfelvételi alkalmassági vizsgára:

2012. augusztus 21.

A Jelentkezési lapot és a kért mellékleteket (a Jelentkezési lapon megtalálható) az intézmény fenti címére kell eljuttatni.

A felvételi időpontja a teológia szakon
2012. augusztus 24. 10⁰⁰,

a katekéta-lelképásztori munkatárs,
valamint a református közösségszervező szakon pedig
2012. augusztus 25. 10⁰⁰.

A felvételi eljárás díja 4000 Ft, melynek befizetéséhez a jelentkezőknek csekket küldünk, vagy az a felvételi előtti regisztráció alkalmával fizethető be.

Sz.D.

A presbiter és az imádkozás

Hidasi presbitertalálkozó és a székelyek példaadása

A Baranyai Presbiteri Területi Szövetség Hidas gyönyörű új, székelyek emelte templomában tartotta március 24-én konferenciáját. Nagy A. Gyula területi elnök köszöntötte az egybegyűlteket, majd Boruss Mária hidasi lelkész kedves éneket tanított be. Kiss László komlói lelképásztor imával kezdte reggeli áhítatát, aminek alapigéje 2Mózes 21,1-8. volt.

Ezután a gyülekezetek bemutatkozása következett. Egy-egy gyülekezetet mindig egy személy mutatott be. Hidast a gondnok úr, Zengővárkonyt Gyóffy Bálint, Komlót Ferencz Lajosné. Szabó Ildikó Dunaszekcsőt, Mohácsot Pap Gábor. Bólyt Klobucsnik Margit, Kistótfalut Bóka András nyug. esperes. Siklóst Komlói Péter, Hirdet Zóka Benjámín, Molványt Varjas László és felesége mutatta be a jelenlévőknek. Szigetvárról 2 presbiter jött el. Harkányról Tóth Árpádné lelkész nő szólott.

Pécsváradra felvidéki és egyéb helyekről érkeztek a reformátusok. Kis-harsányról Nagy Ferenc József, Szövetségünk első elnöke panasolja, hogy „haldoklik” a gyülekezet.

Ezután Dr. Békefy Lajos ny. lelképásztor, lapunk főszerkesztője következett nagyszerű előadással, melynek témája ez volt: Tanuljunk imádkozni Kálvin és Bohren nyomán.

Felidézte Kálvin imaéletét, akinek hatalmas reformátori munkásságában belső erőmű volt az ima. Már hajnali négykor fény szűrődött ki szobájából, ekkor kezdett imádkozni. Mennyivel másképpen nézne ki az ország, a mi népünk, egyházunk, személyes életünk, ha

a napot imával, s nem tisztátalan szóval kezdenénk! Sok példát kaptunk Kálvin imáiból, és hozott is a könyvből, amit a Kálvin Kiadó jelentetett meg Tanuljunk imádkozni címmel. Felesége, Röhrig Klaudia ny. lelkész nő felolvasta Kálvin reggeli imáját, és Borkó Juliska paraszt prófétanő szép imádságát. Megtanultunk tőlük egy énekimát is, „Ne fél, ne aggódj, ne sírj, ne bánkódj, Ha tiéd Isten, tiéd már minden...” kezdettel, amit lelkesen énekeltünk.

Ezután Boruss Mária lelkész nő bizonyágtétele következett. Beszélt az életéről és Hidasra kerüléséről, ahova Bólyból hívták abban a reményben, hogy templom fog épülni, ha ő idejön. Így lett. 2004-

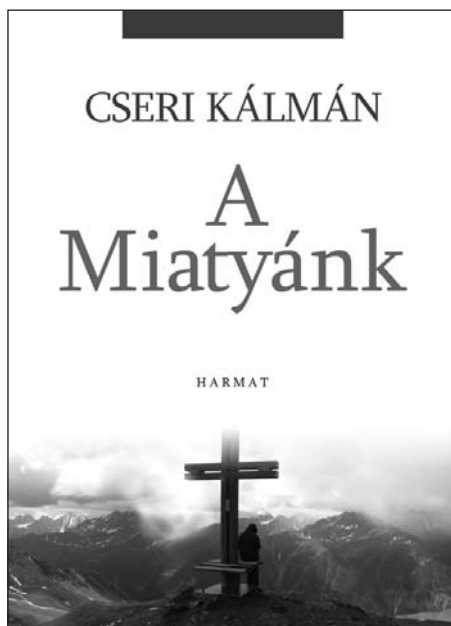

ben iktatták be hidasi lelkésznek. Sok imával, összefogással, a lelkes székely emberek egyházszeretetéből, szorgalmából meg is épült a szép templom. Az alapozás után 3 hét alatt húzták fel a falakat. Volt, hogy 120-an jöttek egy napon. Adományok érkeztek sok felől, még Dél-Koreából is érkezett jelentős adomány. „Istentől többet kaptunk, mint amennyit kértünk” – hangzott a beszámoló és a bizonyágtétel záró mondata.

Köszönet a hidasi gyülekezetnek, a székely testvéreknek vendéglátó szeretetükért, tiszteletre méltó egyházépítő, templomalkotó példaadásukért. Békeesség Istentől!

Nagy A. Gyula
területi elnök

Fotók: Ferenczné Gabi-Komló

A presbiter könyvespolcára

Lehet-e egy imádságot magyarázni? Szabad-e a Miatyánk mondatait elemezni és feltenni a kérdést: mit érthetett rajtuk Jézus? Helyes-e a kétezer évvel ezelőtt elhangzott szempontokat érvényesnek tartanunk ma is, vagy megpróbálni azokat egészen más körülményeinkre alkalmazni? Amikor Jézust arra kérték a tanítványai, hogy tanítsa őket imádkozni, nem azt mondta a Miatyánk szövegéről, hogy ezt imádkozzatok, hanem hogy így imádkozzatok – érvel a szerző az Úr imádságát részletesen elemző igehirdetését csokorba gyűjtő kötetében, s válaszol igennel a fenti kérésekre. Ára: 1500 Ft

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Kelemenné Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritóók Zsigmond, Váczi Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h.c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2100 Ft, Európa országába 4000 Ft, a tengerentúlra 4500 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományaitak is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumai nevében!* Készítette a Rosental Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 350 Ft

„Maradj a helyeden, ahol Isten látni akar...”

Kálvinnal Baranya-Szlavóniában

A horvátországi reformátusság ősi telephelyeiről gyülekezett össze közel kilencven presbiter nő és férfi a karancsi konferencia központba meghirdetett tavaszi konferenciára április 21-én. Az előadások a Kálvin évek rendezvény sorozatához kapcsolódtak. Ezeket, majd a vasárnap hat gyülekezetben tartott istentiszteletet vendéglelőadóként és igehirdetőként Dr. PhD Békefy Lajos lelkipásztor, felelős szerkesztő és Dr. Békefy-Röhrig Klaudia lelkész végezte. A fotókat Hájek János és Szenn Péter lelkipásztor készítette.

Sztárai Mihály Dráva-, és Duna-parti zsoldárhegedülése, valamint szervező munkája nyomán a Drávaszögben már 1544-ben megjelentek a hitújító tanítások, zsoldárok és magyar nyelvű Bibliák. 1576-ban a Hercegszőlősen megtartott kánonalkotó zsinat törvényi keretet adott a reformált hitű eklézsiák életének azon a tájon, majd beljebb, a folyón túli szlavón területeken is. A jó 400 évvel később a dél-szláv háború borzalmaiban megpróbált magyar reformátusság bár megfogyatkozva, de rendíthetetlen hittel és példás egyházszeretettel őrizni Krisztusra tekintő megtartó hitét. Kicsendült ez abból az erőteljes éneklésből is, ahogyan a karancsi gyülekezeti teremben zengtek a zsoldárt. *Csáti-Szabó Lajos* laskói lelkipásztor, a Horvátországi Református Keresztyén-Kálvini Egyház nemrég beiktatott püspöke köszöntötte a tavaszi konferencia résztvevőit és előadóit. A gyülekezeti tagok, presbiterek szinte valamennyi egyházközséget képviselték, lelkipásztoruk kíséretében. Az alkalmon jelen volt a zágrábi horvát nyelvű kis református házi gyülekezet pásztora, *Branimir Bučanović*, Sepséről pedig *Darko Turšić* lelkész is. *Dr. PhD Békefy Lajos* két vetített képes előadást tartott. Először Kálvin imaéletéről szólt. Nagyívű reformátori szolgálatának belső erőműveként jellemezte az imádságot, amit Kálvin naponta, már hajnali négy óraker tédre ereszkedve gyakorolt. Több alkalomhoz, napszakhoz, igehirdetési szolgálathoz kapcsolódó imáiból mutatott be néhányat az előadó. Második, szintén sok képpel illusztrált előadásában reformátorunk időszerűségéről szólt: az imádkozó Kálvin lelki arcképére felkerült a Szentlélektől vezérelt, bibliás, énekszerető, szociálisan érzékeny, és igazságos, a menekültekért még a helyi bankárokkal is vitázó-tárgyaló, majd az életkezdesi támogatást elérő, Isten ügyéért, s a rábízottakért magát égő áldozatul Istennek szentelő reformátorunk több jellemvonása. Néhány mondatban átadta a Presbiteri Szövetség és a lap szerkesztőbizottságának testvéri köszöntését is, és elmondta: imával és szakértelemmel készül immáron 21 éve a Presbiter című lap. *Dr. Békefy-Röhrig Klaudia* lelkész, akinek előbb édesapja szolgált ezen a vidéken, majd ő maga is több szentföldi és világmanapi alkalmat tartott az itteni gyülekezetekben, ismerősként köszönthetett több résztvevőt, magyar és horvát nyelven. Előadásában a nők világmanapjának európai és kárpát-medencei előkészületeiről, fontosságáról, helyéről szólt. Az előadásokat követő beszélgetésekben a résztvevők személyes imatapasztalataikat osztották meg egymással. *A Hájek János* karancsi lelkész, és felesége, valamint özvegy papné édesanyja, *Hájek Rózsika* nagy odafigyeléssel igyekezett mindenkinek megteremteti az otthonosság érzését.

(Folytatás a 20. oldalon)

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Március

10-én tartotta közgyűlését Szövetségünk. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

24-én a Nagyvárad-Újvárosi Református Egyházkerület templomában került megrendezésre a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének 10 éves jubileumi közgyűlése. Az alkalmon az anyaországi szövetséget *dr. Tóth János*, békési egyházmegyei területi szervezetünk elnöke képviselte. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

31-én Budapesten tartotta a Dunamelléki Református Egyházkerület és a Szövetség 32. Egyházkerületi Konferenciáját, Egyház és média címmel.

Április

1-én került megrendezésre nagykunsági egyházmegyei területi szervezetünk hagyományos, presbiteri konferenciával egybekötött virágvasárnapi ünnepe Török-szentmiklóson. Az alkalomról beszámolót közlünk.

12-én Szövetségünk elnöksége főtítkári értekezlet keretében megbeszélést tartott. A tanácskozáson – többek között – a közeljövőben megrendezésre kerülő szövetségi konferenciák vonatkozásában is döntések születtek.

14-én Vásárosnaményban tartotta presbiteri konferenciáját a Szabolcsi Református Egyházmegye. Az alkalomról lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

Ugyanezen a napon az Országos Református Tanáregyesület szervezésében oktatási konferenciát rendeztek Mezőcsáton. Az alkalmon Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte, igei szolgálattal. **16-án** készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: **2012. július 2.** Megjelentetésre szánt írásait eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Váczi Gábor

Lapunk húsvéti számának 19. oldalán, a Szent gondolatok Húsvétra c. vers 2. verszaka így kezdődik helyesen:

„Kiűztünk onnan, s döngött
A bűnbörtön ajtaja!”

Szerzője: Sándor József, Pápa

Szeretettel várjuk azok jelentkezését, akik vágnak arra, hogy jobban megismerjék Jézus Krisztust, és szeretetből szolgálják Őt munkahelyükön, családjukban és gyülekezetükben. A 2+1 éves képzésünket minden hónap második szombatján (szeptembertől-júniusig) tartjuk Budapesten.

Oktatás tematikája:

Első év:

Ó- és Újszövetség (bevezetés, bibliaismeret, kortörténet)

Második év:

Biblia teológia (a Biblia egységes üzenetének kibontakozása), dogmatika (a keresztyén hit rendszerbe foglalva), etika (a keresztyén élet normái), hermeneutika (az írásmagyarázat módszere), gyakorlati keresztyénség

Harmadik év:

Gyülekezeti élet (bibliai tanítás a gyülekezeztől, és az egyes gyülekezeti szolgálatokról), lelkipozozás, apologetika (keresztyénség és a többi világnézet), evangélizáció (hitünk továbbadása másoknak)

Jelentkezés és
további információ a honlapunkon:
www.bpbibliaiskola.hu

Kálvinnal Baranya-Szlavóniában

(Folytatás a 18. oldalról)

Szombat délután még jutott idő arra is, hogy Laskón a vendégek látogatást tegyenek a lelkescsaládjával ott élő Csáti-Szabó Lajos püspöknél, valamint az ott honos *Dr. Lábadi Károly* néprajzkutató egyetemi tanárnál, írónál, és feleségénél, a kopácsi eredetű *Kedves Kláránál*. Lábadi professzor úr több könyvében is feldolgozta Drávaszög istenes népének történetét, Kopács, és Laskó gazdag egyházi és néprajzi múltját. Felelevenítette Ács Zsigmond tudós prédikátor szellemiségét, aki akadémiai szinten fordította az egyszerű parókia csendjében, a vizek partján Shakespeare drámáit, színműveit is.

Vasárnap három-három különböző helyen végzett igehirdetői szolgálatot a lelkész-házaspár. A lelkész, Pélmónostor, Karancs, majd Kopács gyülekezetében szólt Mária és Márta Jézus által is fontosnak tartott szolgálatáról, az igehallgatás elsőbbségének fontosságáról (Luk 10,38-42). Idézte *Türmezei Erzsébet* „*Maradj a helyeden*” című versét. Lapunk főszerkesztője Haraszti, Kórogy és Rétfalu reformátusai között tett bizonyosságot Isten „kezeinek” erejéről, amire a zsoltárok (31,6;16) és Urunk szavai (Luk 23,46) értelmében életünknek idejét és lelkünket is bizton rábízhatjuk. Ő pedig *Szabolcska Mihály*

papköltő „*Uram, maradj velünk!*” című versével illusztrálta mondanivalóját. A kórogyi, háborúviselt, menekülő, majd újra hazatérő hívek hálás szívvel és szóval emlékeztek meg arról, hogy az anyaországba menekülésük során a budapest-nagyvárad téri gyülekezetben kórogyi szolidaritási istentiszteletek is voltak, és a Békefny lelkészházaspárral a zánkai táborban is találkoztak. A rétfalui parókián a szolgálatok végén kisebb „lelkésztestületi” összejövetel volt,

Kanalas János kórogyi lelkész és felesége, *Póth Erzsébet*, *Szenn Péter* és felesége, *Vanda* lelkészek, *Andel Károly* és *Ilona* lelkészek szíves vendéglátásával. *Hájek János* és édesanyja

később csatlakozott a „gyülekezethez”.

Legyen megtartó Urunk áldása Istennek horvátországi magyar és horvát református népén, lelkipásztorain, presbiterein, őrizze meg, s növelje hitüket, egyházszeretetüket, testvéri összetartozásukat, a kívülvalók iránt pedig józan emberségüket! „*Maradj a helyeden, ahol Isten látni akar! Ő tudja, mi használ, s mi fenyeget, elrejt, ha kell, be is takar!*”.

(drbl-drb-rkl)

(A beszámoló horvátul és németül is olvasható, írjuk be a google-be: predavanje za prezbitere és Calvin in Slavonien.)

A hamis és az igazi lélek kistükrre

A hamis lélek, a hamisság lelkének tulajdonsága, hogy szétszaggat, megront, fanatizmusba kerget. A gondolkodást támadóvá teszi. A Szentlélek ezzel a szentségtelen lélekkel szemben kerüli a „felhajtást”, az agresszivitást, csendben munkálkodik. – A hamis lélek, a hamisság lelke a banalitás, a lejáratás, az elszürkítés lelke. Ez nem csak a keresztyénség se hév, se hideg állapotra züllesztésén dolgozik, hanem a szórakoztatóiparnak, a konzumtársadalomnak való teljes behódoltatáson. Amit megvalósít, az a *közönségesség diktatúrája*, a lélektelen szellemi laposság és igénytelenség. – A hamis lelket, a hamisság lelkét felismerhetjük arról is, hogy az eredményt, a sikert tekinti fő dolognak. Jézus viszont „sikertelenül, de nem eredménytelenül élt”. A sikerszomjas hatalomvágytól megfogott ember kiváltképpen akkor veszedelmes, ha lelki köntösbe búj. – A hamis lelket, a hamisság lelkét arról is felismerhetjük, hogy vonzódik a könnyelműséghez. Az igazi, Lélek szerinti dolgoknak azonban súlyuk van, valóságos nehézkedési erejük, amin a korszellem színes, csábító, olykor ámulatba ejtő, de semmivé foszló légbuborékai azonnal megsemmisülnek. Ahhoz, hogy Isten Szent Lelkét a szentségtelen lélektől megkülönböztessük, szükségünk van tehát a Bibliára és a Szentlélektől vezetett gondolkodásra.

(-y-s)

